

Ηδύφωνο

στα μονοπάτια του πολιτισμού

26.06.2016

www.simerini.com.cy

η σιμερίνη

ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ: ΑΓΚΑΛΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ

// ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

ΘΟΔΩΡΟΣ «TERRY» ΡΑΡΑΔΙΝΑΣ:
ΕΝΑΣ ΑΠΟΚΛΗΡΟΣ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΤΟΥ

// ΣΕΛΙΔΑ 6

ΟΡΧΑΝ ΒΕΛΗ ΚΑΝΙΚ:
ΕΝΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

// ΣΕΛΙΔΑ 4

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπαικτικά δυστυχισμένοι ☹️ Νίκος Καρούζος

Σινεμά ΣΤΟΝ ΑΣΤΕΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ

Chantal Akerman, Andrzej Zulawski, Shirley Clarke, Bruno Dupont

// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

quickreek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί
στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Πολεμώντας τη Μελαγχολία

Μελαγχολία σημαίνει βαθιά αίσθηση της
αδυσώπτης παρέλευσης του χρόνου, και ο
χρόνος είναι πλέον ο μόνος δυνάστης που
αναγνωρίζουν όσοι διατείνονται πως αγα-
πούν την ελευθερία

Βέλγιο & Υπερρεαλισμός: «Ολόγυμνος στη μύτη μιας βελόνας»

Ο υπερρεαλισμός ήταν μια πραγματική
απελευθέρωση, άμεσα συνδεδεμένη με τα
κοινωνικά και επαναστατικά ζητήματα που
έθεσε η απεργία των εργατών το 1932

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

1

Γιάννης Χαρούλης

«Στου κόσμου το μπαλκόνι» - Μουσικό αφιέρωμα στον Μάνο Χατζιδάκι με τον Γιάννη Χαρούλη. Πέμπτη, 30 Ιουνίου, 20:00, Αρχαίο Ωδείο Πάφου. Είσοδος: €15.

2

Υπερκινησία

Η γκαλερί the Office παρουσιάζει τη νέα δουλειά του Αυστριακού εικαστικού Bernhard Hosa, που φέρει τον τίτλο «Υπερκινησία». Εγκαίνια: Πέμπτη, 30 Ιουνίου, 20:00. Διάρκεια: 30 Ιουνίου - 22 Ιουλίου, Δευτέρα - Παρασκευή 10:30 - 16:30.

3

Η Λίμνη των Κύκνων

Ο Δήμος Λεμεσού παρουσιάζει το μπαλέτο «Η λίμνη των Κύκνων» (Μπαλέτο Θεάτρου Ermitage της Αγίας Πετρούπολης). 1η και 2 Ιουλίου, στο Κηποθέατρο Λεμεσού, στις 8:30 μ.μ. Τηλέφωνο: 25582268.

4

Ρεσιτάλ κιθάρας

Ο Κύπριος κιθαρίστας Δημήτρης Ρεγγίνος θα παρουσιαστεί στο Τεχνόπολις 20, την Παρασκευή, 8 Ιουλίου στις 8.00 μ.μ. Περιορισμένος αριθμός θέσεων. Απαραίτητη η προκράτηση εισιτηρίων στο 70002420. Είσοδος: €10 (€6 μαθητές)

Θέατρο Ριάλτο // 19ο Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού Κύπρου

Σονάτα για 4 Σκυλιά

Το Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού Κύπρου, μετά από μια σειρά πετυχημένων και καθόλα ενδιαφερόντων παραστάσεων σε Λεμεσό και Λευκωσία, πραγματοποιεί για πρώτη φορά ένα εντελώς διαφορετικό κλείσιμο. Παρουσιάζει την Πέμπτη, 30 Ιουνίου, τη γαλλική ομάδα Compagnie 100 Issues σε μια μοναδική παράσταση στην Πλατεία Ηρώων. Στόχος, να φέρει σε άμεση επαφή το πλατύτερο κοινό με τον σύγχρονο χορό σε μια ανοικτή παράσταση για όλους και με ελεύθερη είσοδο.

Η γαλλική παράσταση, η οποία έχει τίτλο Σονάτα για 4 Σκυλιά, προορίζεται για ανοικτούς χώρους και πλατείες. Η παράσταση θα μπορούσε να ονομάζεται Σειρά σου να παίξεις, Avatar 2, Οι κανόνες είναι φτιαγμένοι για να ερμηνεύονται, Προσαρμόσου ή χάνεις. Θα μπορούσε να μην περιέχει τόσο περι-

οριστικές λέξεις όπως «σονάτα» και «σκυλιά», καθώς κανένας από τους ερμηνευτές δεν είχε ποτέ σκυλί, και κανένας από αυτούς δεν προέρχεται από περιβάλλον κλασικής παιδείας. Ωστόσο, ροκανίζουν κόκαλα (τα ματ τους) όπως ακριβώς και τα σκυλιά, και αποδεικνύουν ότι η «σονάτα» τους ταιριάζει απόλυτα, ως ένα απροσδιόριστο μουσικό είδος. Πρόκειται για ένα παιχνίδι με περίπλοκους κανόνες, που ωθεί τους καλλιτέχνες να ξεπεράσουν τις δυσκολίες τους και να προσαρμοστούν σε αυτούς.

Σύλληψη και ερμηνεία: Valo Hollenstein, Azema Mehdi, Cyril Pernot et Lorca Renoux, Valentin Pointillart et Jimmy Guillermain

Σκηνοθεσία: Vladimir Cruells και Hugues Hollenstein
Υπεύθυνος φωτισμού: Nikoyes
Ηχολόγητης: Jean-Philippe Dubuis

Διάρκεια 1.15', Έναρξη: 20:30

Δωρεάν Μεταφορά από Λευκωσία προς Λεμεσό / Πληροφορίες: 99 61 82 25
Αναχώρηση από Κέντρο Χειροτεχνίας (Λεωφ. Αθαλάσσης) Ωρα: 19:15

Την ευθύνη της διοργάνωσης του Φεστιβάλ είχαν, όπως κάθε χρόνο, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και το Θέατρο Ριάλτο, με τη συνεργασία των Πρεσβειών και των Πολιτιστικών Κέντρων των χωρών που συμμετείχαν.

Στηρίζουν: Δήμος Λεμεσού, Δήμος Λευκωσίας, Event Pro Χορηγοί Επικοινωνίας: Ο Φιλελεύθερος, The Cyprus Weekly, PIK

Πληροφορίες: Γαλλικό Ινστιτούτο 22459333
Θέατρο ΡΙΑΛΤΟ 77 77 45

Ιδιοκτήτρια: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μικαέλης Παπαδόπουλος Βοηθός Υπεύθυνος Έκδοσης: Μαρία Μηνά Συμμεργάτες: Κωνσταντίνος Α. Ει. Παπαθανασίου, Γιάννης Ζελιαναίος, Λογγίνος Παναγή, Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασιάνης, Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, Τίτος Χριστοδούλου, Χρήστος Μιχάλαρος, Μάριος Αδάμου. Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopoulosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

Παντελής Μπουκάλας, Ο μάντης

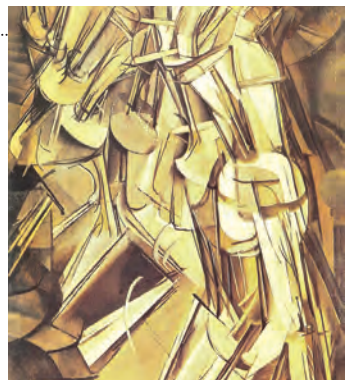
Γέροντας ήμουν, έτσι γεννήθηκα. Αποκαμωμένος

// ΣΕΛΙΔΑ 16

Τέχνη και μαθηματικά:

Η άρρηκτη διασύνδεση

Ο εμπνευσμένος καλλιτέχνης Βασίλης Κατίνσκι πίστευε ότι η χρήση της γεωμετρίας στα έργα του μετατρέπεται σε κώδικα, ο οποίος με τη σειρά του μετατρέπεται σε μαγεία

Θεατρικό Μουσείο Κύπρου: Κατάλογος Εκθεμάτων

Κυκλοφόρησε το λεύκωμα, που αποτελεί την πρώτη έκδοση του Μουσείου, το οποίο λειτουργεί στη Λεμεσό από το 2012

Βιβλίο // Νέα έκδοση

Θεατρικό Μουσείο Κύπρου: Κατάλογος Εκθεμάτων

Κυκλοφόρησε το λεύκωμα «Θεατρικό Μουσείο Κύπρου: Κατάλογος Εκθεμάτων», το οποίο αποτελεί την πρώτη έκδοση του Μουσείου που λειτουργεί στη Λεμεσό από το 2012. Πρόκειται για ένα καλάσθητο τόμο 192 σελίδων, με έγχρωμες φωτογραφίες όλων των εκθεμάτων, τις πλήρεις λεζάντες τους και εισαγωγικά ή επεξηγηματικά κείμενα. Πλήθος πληροφοριών για την ιστορία του κυπριακού θεάτρου παρέχονται στον αναγνώστη με αφορμή τα κοστούμια, τις μακέτες σκηνικών και κοστούμιών, τα αξεσουάρ και σκηνικά αντικείμενα, τις αφίσες, τα θεατρικά προγράμματα,

τις εκδόσεις και γενικά το ποικίλο υλικό που συνθέτει τον πλούτο του ίδιου του Θεατρικού Μουσείου Κύπρου. Ο τόμος είναι δίγλωσσος, Ελληνικά και Αγγλικά.

Η εξελικτική γραμμή της περιήγησης στο Μουσείο -οι τρεις βασικές ενότητες: Η ιστορία, Οι συντελεστές και Η παράσταση- αποτελεί τον άξονα της έκδοσης. Παρεμβάλλονται δε ανεξάρτητες μικρότερες ενότητες, οι οποίες παρουσιάζουν υλικό που ανήκει σε ειδικές κατηγορίες, ιστορικές ή θεματολογικές.

Την έκδοση επιμελήθηκε η Άντρη Χ. Κωνσταντίνου, η οποία έχει συγγράψει και τα κείμενα, που προέρχονται

από τη μόνιμη έκθεση του Μουσείου. Η φωτογράφιση των εκθεμάτων έγινε από τον Παύλο Βρυωνίδη και η παραγωγή της έκδοσης από την Bookwork Publication, υπό τη διεύθυνση της Ιωάννας Χριστοδούλου, με γραφιστική επιμέλεια της Χριστίνας Κιμωνή.

Ο κατάλογος διατίθεται προς €20 στο πωλητήριο του Θεατρικού Μουσείου Κύπρου, το οποίο λειτουργεί Δευτέρα έως Παρασκευή 9.00-13.00, επιπλέον τα απογεύματα της Τρίτης και της Παρασκευής 16.00-19.00 και, μόνο με ραντεβού, τα πρωινά της Κυριακής 10.00-14.00. Πληροφορίες: 25343464, theatre.museum@cytanet.com.cy.

Ηδύφωνο

Τα ex libris της Άριας Κομιανού

Τι είναι το ex libris; Είναι ένα σήμα που σηματοδοτεί την ιδιότητα του προσώπου, του φορέα, του ιδρύματος. Ένα οικόσημο, που στη μετεξέλιξή του έγινε σφραγίδα, σήμα ειδικότητας

Συναυλία // Βασίλης Καζούλης

Ο Βασίλης Καζούλης, ένας από τους πιο αγαπημένους τραγουδοποιούς της γενιάς του, από την αρχή της καλλιτεχνικής του πορείας έχει υπογράψει κάποια από τα πιο χαρακτηριστικά τραγούδια που μας συντροφεύουν και σιγοτραγουδάμε μέχρι σήμερα. Έρχεται για δύο εμ-

φανίσεις, 1-2 Ιουλίου στις 21:30 στο Anjeoise bar, Ελευθερίας 96, Λεμεσός. Έναρξη από τους ΚΟΝΤΡΑΠΟΥΝΤΟ. Συμμετέχουν: Μαριάννα Πιερέττη & Βασίλης Ιωάννου. Προώληση εισιτηρίων 12 ευρώ. Για πληροφορίες και κρατήσεις στο τηλέφωνο 97865898.

Θέατρο // Η κόρη μου η Σοσιαλίστρια

Οκτώ ερμηνευτές δίνονται αυτό το καλοκαίρι ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου φέρνει τον Παλιό Ελληνικό Κινηματογράφο, που τόσο αγαπήθηκε, στο θεατρικό σανίδι με το έργο του Αλέκου Σακελλάρου «Η κόρη μου η Σοσιαλίστρια» σε σκηνοθεσία Αχιλλέα Γραμματικόπουλου. Η Αλίκη Βουγιουκλάκη, ο Δημήτρης Παπαμιχαήλ, ο Λάμπρος Κωνσταντάρας, ο Χρόνης Εξαρχάκος και άλλοι αγαπημένοι ηθοποιοί, μέσα από τις ερμηνείες τους στην ταινία, καθώς και η μουσική και τα τραγούδια του Γιώργου Ζαμπέτα, κατάφεραν να νικήσουν τον χρόνο! Οι ήρωες λοιπόν της ταινίας ξαναζωντανεύουν αυτήν τη φορά στη θεατρική σκηνή και μέσα από τους καθυάδες, τις απεργίες, τις κυριακάτικες εκδρομές, τον έρωτα αλλά και με πολύ χορό και τραγούδι έρχονται να δροσίσουν τις

καλοκαιρινές μας νύχτες. Παραστάσεις
*Λευκωσία: Αμφιθέατρο Μακάριου Γ', Τετάρτη 29 Ιουνίου, Πέμπτη 30 Ιουνίου, Παρασκευή 1 Ιουλίου & Σάββατο 2 Ιουλίου.
*Λάρνακα: Πατίτσιο Δημοτικό Αμφιθέατρο, Πέμπτη 7 & Σάββατο 9 Ιουλίου (στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Λάρνακας).
*Πάφος: Αρχαίο Οδείο, Τρίτη 12, Τετάρτη 13 & Πέμπτη 14 Ιουλίου (στο πλαίσιο του επίσημου προγράμματος της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης Πάφος 2017).
*Λεμεσός: Αρχαίο Θέατρο Κουρίου, Πέμπτη 21 & Παρασκευή 22 Ιουλίου.
*Ελ. Αμμόχωστος: Δημοτικό Αμφιθέατρο Δερύνειας, Τετάρτη 27 Ιουλίου
Τιμές εισιτηρίων: €10 / €6.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ορχάν Βελή Κανίκ: «Είμαι άνθρωπος κι αυτό σημαίνει πως δεν είμαι ζώο τσίρκου»

Προβόλες // Ο «παράξενος» ποιητής της Κωνσταντινούπολης έζησε μόλις 36 χρόνια, αγαπώντας το αυθόρμητο και το φυσικό, καυτηριάζοντας με τόλμη το ψέμα, την υποκρισία, τη σοβαροφάνεια και την οπισθοδρομικότητα

Τον ανακάλυψα, αρχές του αιώνα, στο βιβλιοπωλείο «Πολιτεία» της Αθήνας, μέσα από το ταπεινό βιβλίο, «Είκοσι τρία ποιήματα», εισαγωγή-μετάφραση Χαράλαμπος Κ. Βάιος, εκδ. Πλέθρον, 1988. Έκτοτε, με οδηγό τα ποιήματα και τη ζωή του, «σπουδάσω» και την τουρκική ποίηση. Με το άνοιγμα των οδοφραγμάτων, το 2004, αναζήτησα βιβλία του στην «άλλη» Λευκωσία. Μίλησα με Τούρκους και με Τουρκοκύπριους για την περίπτωση του, διαπιστώνοντας πως τίποτα δεν είχαν να μου «κελαδηθούν». Ήταν η εποχή (που αλίμονο συνεχίζεται) κατά την οποία Τουρκοκύπριοι ποιητές και συγγραφείς με ομότεχνους Ελληνοκύπριους παζάρευαν αμφιβόλου ποιότητας και μεταφραστικού αποτελέσματος εκδόσεις... «επαναπροεγγίσεις».

Πριν συνεχίσω, οφείλω δημόσια ευχαριστίες στον ποιητή, μεταφραστή και δοκιμογράφο κ. Γιώργο Μπλάνα, στον φίλο ποιητή, μεταφραστή και κριτικό κ. Μιχάλη Παπαντωνόπουλο (έχει μεταφράσει και κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Βακχικών το, «Ο δρόμος μου είναι πλατεία», Αθήνα, 2011) και στον φίλο, Ρωμίο της Πόλης, κ. Παύλο Μπαλλίνη, που με την αρωγή τους γράφω το κείμενο τούτο.

Ιδιαίτερα επισημαίνω την καλοσύνη του κ. Μπλάνα, που -σύμφωνα με ό,τι προβλέπει το Δίκαιο Πνευματικής Ιδιοκτησίας- μου έδωσε την άδεια να χρησιμοποιήσω την εισαγωγή του για τον Ορχάν Βελή, όπως αυτή δημοσιεύτηκε στη διαδικτυακή επθεώρηση ποιητικής τέχνης, «Ποιείν», στις 25 Αυγούστου 2008. Επίσης, θερμές ευχαριστίες στον κ. Παύλο Μπαλλίνη, που μετέφρασε το ποίημα, «Αυτοκτονία», για τους σκοπούς των «Πολιτισμικών Μετεωριτών», αυτής της Κυριακής.

«Εγώ ο Ορχάν Βελή»

Ο Ορχάν Βελή Κανίκ (Orhan Veli Kanik) γεννήθηκε το 1914 στην Κωνσταντινούπολη. Ο πατέρας του, που ήταν διευθυντής της Προεδρικής Συμφωνικής Ορχήστρας, φρόντισε να του εξασφαλίσει υψηλού επιπέδου κοσμική εκπαίδευση, αλλά ο ατίθασος Orhan εγκατέλειψε το Πανεπιστήμιο, στα 1935. Εργάστηκε στην Ταχυδρομική Υπηρεσία της Άγκυρας, μέχρι την κήρυξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και την επιστράτευσή του. Μετά την αποστράτευσή του, στα 1945, εξασφάλισε θέση μεταφραστή στο Τουρκικό Υπουργείο Παιδείας, αλλά δεν μπόρεσε να εργαστεί περισσότερο από δύο χρόνια. Η ζωή των δρόμων τον τραβούσε σαν μαγνήτης και αποφάσισε να την ακολουθήσει. Σε αντίθεση με τον αδελφό του και συγγραφέα, που φυλακίστηκε για στάση κατά του καθεστώτος το

1949, ο Veli πέρασε μια σύντομη ζωή γεμάτη ποίηση, γυναίκες και αλκοόλ. Πέθανε στην Κωνσταντινούπολη τον Νοέμβριο του 1950, από εγκεφαλική αιμορραγία, σε ηλικία μόλις 36 χρόνων. Λίγες μέρες πριν, είχε μια παροδική απώλεια συνείδησης που την απέδωσε στο σοβαρό μεθύσι του. Αλλωστε, στα 25 χρόνια του είχε ξαναπεράσει αυτή την εμπειρία, λόγω τροχαίου ατυχήματος. Το τελευταίο ημιτέλες ποιήματά του βρέθηκε τυλιγμένο γύρω στην οδο-ντόβουρτσά του- παραμένει μυστήριο γιατί έκανε τέτοιο πράγμα. Η σύντομη ζωή του, ο αλκοολισμός και οι θυελλώδεις έρωτές του, δημιούργησαν τον μύθο ενός ρομαντικού ποιητή που κυνηγούσε τις ακραίες εμπειρίες, με στόχο την υπαρξιακή ανάταση, όπως και στην περίπτωση του Dylan Thomas. Όμως η αλήθεια δεν είναι αυτή ακριβώς. Όπως και ο Ουαλός ομότεχνός του, ο Orhan Veli, υπήρξε κάτι περισσότερο από έναν πρόωρα χαμένο «καταραμένο» ποιητή. Υπήρξε μια σημαντικότερη φυσιογνωμία της μοντέρνας τουρκικής ποίησης.

Θέτοντας θεμέλια

Η βάση της ποίησής του αποτελείται από καθημερινά στιγμιότυπα, αστεία, εκφράσεις του δρόμου κι έναν βαθύ, σχεδόν αθέατο λυρισμό. Τα ποιήματά του αιφνιδιάζουν με τα θέματά τους, αποφεύγοντας τις ισχυρές και ρητορικά περιπλοκές μεταφορές. Τα πιο επιτυχημένα από αυτά ξαναδίνουν στην τουρκική γλώσσα τη ζωντάνια και την παραστατικότητα που είχε αμβλύνει η κλασική ρητορική. «Το να πάρεις κάποιες θεωρίες και να προσπαθήσεις να τις παραχώσεις στα παλιά γνωστά ποιητικά σχήματα, δεν οδηγεί πουθενά. Αυτά τα πράγματα αλλάζουν κατευθείαν στην πηγή...», σημείωνε το 1941, στον πρόλογο του πρώτου βιβλίου του. Η δυναμική του αυτή δεν οφείλεται μόνο στη βαθιά και ευρύτατη ανθρώπινη θεματολογία του, αλλά και στα μοντέρνα στοιχεία της διατύπωσης που του δίνουν εξαιρετική διαύγεια. Η διοχέτευση σε μια παραδοσιακοκρατούμενη γλώσσα, της εικονιστικής ακρίβειας, ειδικά όπως την άσκησε ο Αμερικανός William Carlos Williams, αποτελεί από μόνη της μια επιτυχία που αντέχει στον χρόνο. Εξάλλου ο Veli μετέφρασε στα Τουρκικά Francois Villon, Jules LaFargue, Jacques Prevert κ.ά., και γιαπωνέζικα Χαϊκού. Όλη αυτή η δουλειά τον έκανε να δει τη γλώσσα του από διαφορετικές πλευρές.

Ένας ανανεωτής

Σε τέσσερις ποιητές οφείλεται η ανανέωση της τουρκικής ποίησης, που ακολούθησε την πώση του Σουλτάνου και την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας: στον μεγάλο Nazim Hikmet, στον Melih

Cevdet Anday, στον Oktay Rifat και στον Orhan Veli. Ο Hikmet κινήθηκε κάπως ξεχωριστά από τους άλλους. Όταν οι Veli, Anday και Rifat άρχισαν να γράφουν, ο Nazim Hikmet ήταν ήδη ολοκληρωμένος ποιητής. Αλλά η δουλειά του πάνω στη γλώσσα δεν υπήρξε τόσο συστηματική, όσο η δουλειά του πάνω στη δομή του ποιήματος. Συχνά, χρησιμοποιεί χωρίς κάποια διάκριση τη γλώσσα του λαού πλάι στην γλώσσα των ανωτέρων μορφωμένων τάξεων. Το χαρακτηριστικό αυτό έρχεται σε μεγάλη σύγκρουση με τις επαναστατικές ιδέες του. Αντίθετα, ο Veli ξεκαθάρισε αμέσως τη θέση του. Προσανατολίστηκε στο γλωσσικό περιβάλλον, ξεπερνώντας τη μεσοαστική καταγωγή του και γράφοντας στη γλώσσα των δρόμων. Η ποίησή του γέμισε με λαϊκές εκφράσεις, στις οποίες οφείλεται εν μέρει το γεγονός πως διαβάζεται άνετα ακόμα και σήμερα.

Όπωςδήποτε μια τέτοια τακτική δεν είναι χωρίς προδρόμους, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζει ο ποιητής και Σούφι Yunus Emre. Αλλά η ποιητική του σχέση με την παράδοση δεν εξαντλήθηκε στη γλωσσική τόλμη. Συνέχισε, παίρνοντας μαθήματα από τη διαύγεια και τη μελωδικότητα των Σούφι ποιητών. Όπως κι εκείνοι, αναζήτησε την αλήθεια του υπαρκτικού γεγονότος στην πηγή του, εκεί που δείχνει τα δόντια του, για να κρύψει την τρυφερή καρδιά του. Ο Veli τραγούδησε τη ζωή σε όλο το σκοτεινό μεγαλείο της και ο αναγνώστης μπορεί να εκπλαγεί κάποτε, αναρωτώμενος πώς μπορούσε ένας άνθρωπος ν' αντέξει τόσο σκληρότητα γυμνή και να την ντύσει με λόγια που όταν ξεπεράσει κανείς τον επιφανειακό μηδενισμό τους, σπαρταρούν από τρυφερότητα και θέληση για ζωή. Η απάντηση ίσως να βρίσκεται στην πλήρη αδιαφορία του για τα προβλήματα της «τουρκικής εθνικής ταυτότητας», που ποδηγετούσαν την ανάπτυξη του τουρκικού έθνους, περίπου με τον ίδιο τρόπο που η περίφημη «ελληνική ταυτότητα» τσάκισε το δικό μας έθνος.

«Αυτοκτονία»

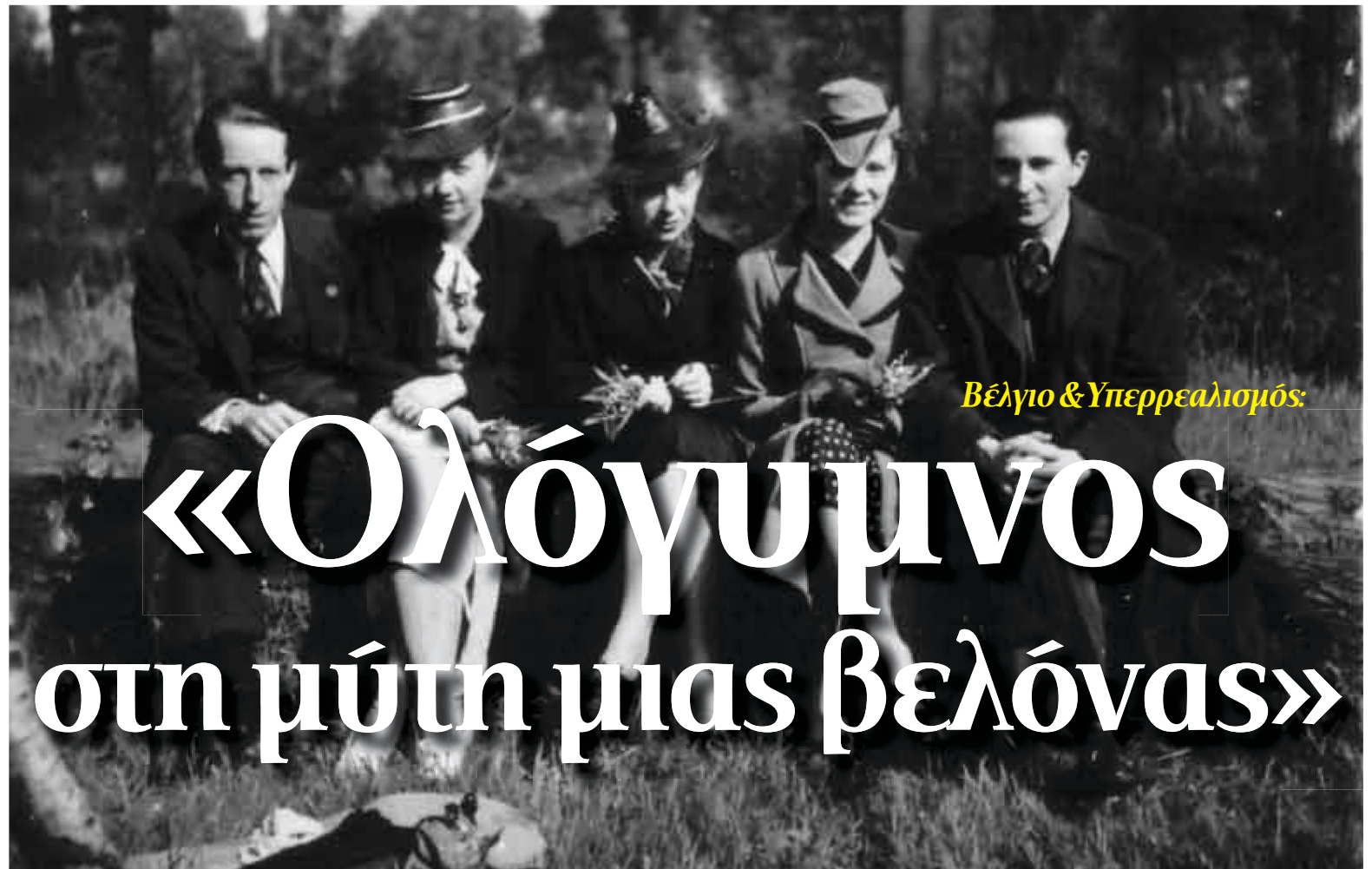
*Πρέπει να πεθάνω
Χωρίς να τ' ακούσει κανείς
Στην άκρη απ' τα χείλη μου
Πρέπει να βρεθεί λίγο αίμα.
Αυτοί που δε με γνωρίζουν
Πρέπει να πουν «Όπωςδήποτε
κάποια αγαπούσε»
Αυτοί που με γνωρίζουν
«Ο καημένος
πρέπει να πουν- ποιήθη φτύχια τρά-
βηξε...»
Αλήθ' η αληθινή αιτία
Δεν πρέπει να είναι καμιά από τις
δύο.*

Μετάφραση: Παύλος Μπαλλίνη

www.simerini.com.cy

Αναδιφήσεις //

Ο υπερρεαλισμός ήταν μια πραγματική απελευθέρωση, άμεσα συνδεδεμένη με τα κοινωνικά και επαναστατικά ζητήματα που έθεσε η απεργία των εργατών το 1932, κυρίως στην επαρχία του Βελγίου, Haine-Saint Paul (Hainaut)

Βέλγιο & Υπερρεαλισμός:

«Ολόγυμνος στη μύτη μιας βελόνας»

Στο αφιέρωμα στη γαλλόφωνη λογοτεχνία του Βελγίου, του περιοδικού «η λέξη» (βλέπε «Πηγές»), γράφει σ' ένα κείμενό του ο Σωτήρης Τσαμπηράς: «Πίσω από την προκλητική προθήκη μιας σφύζουσας ματεριαλιστικής κοινωνίας, παράλληλα με την έντονη οικονομική δραστηριότητα, την ισχυρή και άτεγκτη παρουσία της βιομηχανίας, τα βαριά κτήρια που στεγάζουν την έδρα διεθνών οργανισμών ή πολυεθνικών εταιρειών, ενυπάρχει και λειτουργεί στη βελγική γη, με την ίδια ένταση, μια χυμώδης ποίηση δίνοντας, με τα δικά της μέσα, νόημα στην υπόσταση του σύγχρονου ανθρώπου. Αυτή η ποίηση εδρεύει σε κάθε πολιτεία ή πολίχνη, σε κάθε γειτονιά, στα πολιτιστικά κέντρα κάθε κοινότητας. [...] Δεν περνάει ημέρα που να μην γίνονται συναντήσεις για απαγγελίες και παρουσιάσεις ποιητικών κειμένων σε μικρά παραδοσιακά καφενεία, σε λιλιπούτεια θέατρα και καμπαρέ καλλιτεχνών. [...] Και κάτι πιο σημαντικό, ο κοινός άνθρωπος τρέφει ιδιαίτερη εκτίμηση και θαυμασμό για τον ποιητή, που δεν είναι εξόριστος, εκτός των τειχών της πολιτείας».

Τι να πεις για την «εντός, εκτός κι επί τ' αυτά των Τειχών» πολίχνη ή νήσο Κύπρο. Εισήλθαμε, όπως εισήλθαμε, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και χαμπάρι δεν πήραμε. Να 'ναι καλά τα λαχανάκια Βρυξελλών, τα ακριβά εστιατόρια κι αρώματα και κάτι άλλα φαιδρά. Στη βελγική σουρεαλιστική περιπέτεια, όμως, επανέρχομαι όπου το κίνημα αποτέλεσε ένα αξιοσημείωτο εργαλείο καταστροφής: άρνηση, σαρκασμός, προσβολή, σαμποτάζ και περιφρόνηση όλων των αξιών.

Η επαρχία Hainaut

Ο Jean Puissant (ιστορικός, σημαντικότατος μελετητής των εργατικών κι-

νημάτων του Βελγίου), ικνυλατεί με ακρίβεια την κοινωνική και πολιτική ιστορία της επαρχίας του Hainaut από το 1918 μέχρι το 1945. Αυτή η επαρχία έχει στο Βέλγιο μια παράδοση δυναμικών αγώνων, την πιο έντονη και την πιο επαναστατική. Από το 1886, τότε που οι απεργοί έκαψαν τα παλάτια και κακοποίησαν τους αστούς, μέχρι το 1932, χρονιά σημαδιακή για τη μεγάλη κρίση, όπου οι εξεγέρσεις γνώρισαν μια βιαιότητα, άγνωστη ως τότε. Το Εργατικό Κόμμα του Βελγίου είναι πανταχού παρόν κι έχει επηρεάσει την κοινωνική λειτουργία με τους διαφορετικούς του οργανισμούς: αλληλοβοήθειας, ασφαλιστικό σύστημα, κατοικία, κέντρα επικοινωνίας, οργανισμοί νεότητας κ.λπ. Μια κατάσταση συγγενική με αυτήν κάποιων περιοχών της παρισινής περιφέρειας, με τη διαφορά όμως πως στη Γαλλία είναι το Κομμουνιστικό Κόμμα, που επικρατεί στον κοινωνικό κορμό. Στην επαρχία Hainaut, μεγάλη είναι η αντίθεση ανάμεσα σε μια εργατική τάξη έτοιμη πάντα για ξεσπασμό και σε μια μειονότητα αστικής προέλευσης, καθολικής και παρακμιακής. Μετά το 1945, αυτή η διπολικότητα της κοινωνίας θα εξασθενήσει αισθητά, με τη γέννηση μιας μεσαίας τάξης και ενός τριτογενούς τομέα, πιο ανεπτυγμένου απ' ό,τι στο παρελθόν.

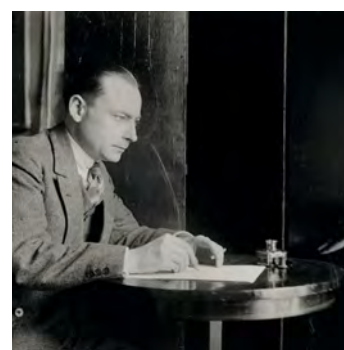
Οι δύο υπερρεαλιστικές ομάδες του Βελγίου

Η πρώτη ομάδα, η αποκαλούμενη «Ομάδα των Βρυξελλών», έχει ως πρωταγωνιστή τον χημικό και ποιητή Πωλ Νουζέ, και εμφανίζεται για πρώτη φορά στις 22 Νοεμβρίου του 1924 στις Βρυξέλλες. Το πρώτο της υπερρεαλιστικό μανιφέστο, μιας σειράς που θα ακολουθήσει με τον τίτλο «Αλληλογραφία», εκτός του Νουζέ συνυπογράφουν ο Καμίλ Γκεμάνς και ο Μαρσέλ Λεκόμ. Είναι η εποχή που ο Μπρετόν δημοσι-

εύει το «Πρώτο Μανιφέστο του Υπερρεαλισμού». Αργότερα, στα υπάρχοντα μέλη θα προστεθούν οι Λουίς Σκουτενέρ και Ιρέν Αμουάρ, Πωλ Ορεμάν, Αντρέ Σουρί και Ε.Α.Τ. Μεσένς.

Μια δεκαετία αργότερα, και συγκεκριμένα στις 29 Μαΐου του 1934, ιδρύεται στην πόλη της γαλλόφωνης Βαλονίας του Βελγίου Λα Λουβιέρ το κίνημα «Ρήξη» από τους νεαρούς δικηγόρους Αχιλλέα Σαβέ και Αντρέ Λοράν, που είναι φίλοι από τα φοιτητικά τους χρόνια στη Νομική Σχολή του Ελευθέρου Πανεπιστημίου των Βρυξελλών. Συμμετέχει και ο Αντρέ Παρφοντρί. Πρόκειται για την κορύφωση μιας σειράς ζυμώσεων που έχουν μεσολαβήσει και οι οποίες οδηγούν στη δημιουργία ενός πυρήνα σουρεαλιστικής δραστηριότητας με πρωτοποριακά εικαστικά γεγονότα και παραγωγή πλούσιου καλλιτεχνικού έργου. Κι όλα αυτά σε μια περιοχή που αποτελεί το επίκεντρο της βελγικής εργατικής τάξης. Η ύπαρξη της ομάδας αυτής που συνθέτουν πρωτοπόροι διανοούμενοι θα οδηγήσει αργότερα σ' αυτό που θα ονομαστεί ως «Υπερρεαλισμός του Αινώ».

Κι ενώ τον Φεβρουάριο του 1935 ο Αχιλλέας Σαβέ εκδίδει την πρώτη του ποιητική συλλογή με τίτλο «Pour cause determine», η ομάδα αποφασίζει να μελετά προλεταριακή, σουρεαλιστική και επαναστατική ποίηση. Στις συνεδρίες συμμετέχει τώρα και ο Φερνάν Ντυμόν, ο οποίος είναι φίλος του Μπρετόν και μοιράζεται τις ίδιες θεωρητικές ανησυχίες. Ο Ντυμόν, το πραγματικό του όνομα είναι Φερνάντ Ντιμουσιέ, ένας λογοτέχνης με ικανότητες θεωρητικής σύνθεσης, συμβάλλει καθοριστικά στην προσέγγιση της ομάδας του Αινώ με το σουρεαλιστικό κίνημα. Τον Απρίλιο της ίδιας χρονιάς η ολομέλεια της «Ρήξης» αποφασίζει να προσχωρήσει στο υπερρεαλιστικό κίνημα. Στη συνεδρίαση παρευρίσκεται ως απεσταλμένος της «Ομά-

δας των Βρυξελλών» ο Ε.Α.Τ. Μεσένς. Στο πλαίσιο της κοινής τους δράσης συνυπογράφουν την προκήρυξη «Το Μαχαίρι στο Κόκαλο», όπου καταγγέλλεται η αθλιότητα της συμφωνίας Στάλιν-Χίτλερ. Την ίδια χρονιά στη Λα Λουβιέρ η «Ρήξη» διοργανώνει μεγάλη υπερρεαλιστική έκθεση ζωγραφικής. Συμμετέχουν με έργα τους οι Αρπ, Μπράουνερ, Ντε Κίρικο, Κολινέ, Νταλί, Μαρσέλ Ζαν, Κλέε, Ντόρα Μάαρ, Μαγκρίτ, Μεσένς, Μισελέ, Μιρό, Μαν Ρέι, Μαξ Σερβέ και Υβ Τανγί.

Παράλληλα εκδίδει το πρώτο της περιοδικό με τον τίτλο «Mauvais Temps» στις 26 Οκτωβρίου 1935. Στο τεύχος παρουσιάζουν τον Κωνσταντ Μαλβά, έναν προλετάριο ανθρακωρύχο ποιητή και συγγραφέα της περιοχής Μπορινάζ, που αντιπροσωπεύει τη σοσιαλιστική πτέρυγα της ομάδας. Η ομάδα διαλύεται το καλοκαίρι του 1939. Οι διεθνείς εξελίξεις, οι πολιτικές, αισθητικές και ιδεολογικές διαφοροποιήσεις στον πυρήνα της «Ρήξης», οι διαφορετικές προσωπικότητες των πρωταγωνιστών της και ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος που πλησιάζει απειλητικά κλείνουν τον πρώτο κύκλο της ιστορικής ομάδας.

Πηγές

1. «Ο σουρεαλισμός στη βελγική λογοτεχνία», Reni Andrienne, μτφρ. Πένυ Δαλακούρτη, από το αφιέρωμα στη γαλλόφωνη λογοτεχνία του Βελγίου, περιοδικό «η λέξη», ειδικό τεύχος 102, Μάρτης-Απρίλης 1991, Αθήνα.
2. «Σύγχρονη γαλλική ποίηση του Βελγίου», διγλωσση ανθολογία, εισαγωγική μετάφραση Σωτήρης Γ. Τσαμπηράς, εκδ. Πρόσπερος, Αθήνα, Ιούλιος 1991.
3. «Η περιπέτεια των υπερρεαλιστών του Αινώ», Γιώργος Γιαννόπουλος, από το αφιέρωμα στον υπαρκτό υπερρεαλισμό, περιοδικό «Ο Φαρφουλάς», πρώτη περίοδος, τχ. 3, Μάρτιος 2003, Πάτρα-Αθήνα.

Ηδύφωνο

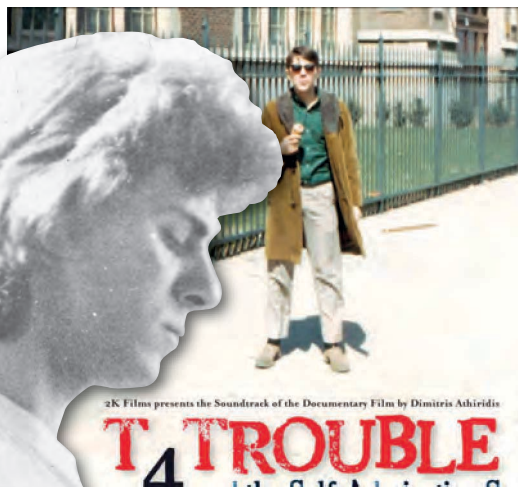
www.simerini.com.cy

Θόδωρος «Terry» Papadinas Ένας απόκληρος του εαυτού του

Αφιέρωμα // Ένα αποχαιρετιστήριο ακόρντο σε έναν από τους καλύτερους αλλά και πιο εγωπαθείς κιθαρίστες που έβγαλε ποτέ η Ελλάδα κι έφυγε στα 64 του το πρωί της προηγούμενης Κυριακής

Εγραψε τις συγχορδίες που ακούγονται στον Μπάλλο του Σαββόπουλου, έφτιαξε μαζί με άλλους γνωστούς μουσικούς εκεί στη δεκαετία του '70 την Εταιρεία Καλλιτεχνών που δεν πρόκειται για εταιρεία αλλά συγκρότημα που στα φωνητικά του είχε τον πρίγκιπα του ελληνικού ροκ, Παύλο Σιδηρόπουλο. Συνεργάστηκε με τον Μάνο Χατζιδάκι, τον Νίκο Παπάζογλου και το συγκρότημά του «Μακεδονομάχοι», ενώ ήταν ο πρώτος κιθαρίστας στην Ελλάδα που ανέβηκε πάνω στη σκηνή κι έπαιξε τον rock n roll ύμνο, Wooly Bully των Sam the Sham and the Pharaohs, που διασκευάστηκε από τόσους και τόσους μέσα στα χρόνια. Ο Θόδωρος «Terry» Papadinas θα μπορούσε να γίνει ένας από τους μεγαλύτερους τραγουδοποιούς στην Ελλάδα όλα αυτά τα χρόνια, αλλά ο δύστροπος χαρακτήρας, η εγωπάθεια, η αλαζονεία και η αυτοκαταστροφή του τον κατέταξαν σε έναν underground μουσικό μύθο που είχε πολλά να δώσει με την κιθάρα του κι έκανε τα πάντα για να τα διαλύει όλα κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή.

Γεννημένος στην Καστοριά το 1951 και τέσσερις μήνες αφού είδε το πρώτο φως της ζωής, η οικογένεια Παπαντίνα θα μεταναστεύσει στην Αμερική, όπου ο μικρός Θόδωρος (ή Terry αγγλίστι) θα μεγαλώσει στους κακόφημους δρόμους της Νέας Υόρκης αρπάζοντας όλη τη ροκ κουλτούρα που μπορεί να σου δώσει το κέντρο του κόσμου. Εκεί στα μέσα της δεκαετίας του '60 θα ακούσει για πρώτη φορά τους Rolling Stones, τους Beatles, τους Kinks, τους Who, τον Jimi Hendrix και πολλά άλλα μεγαθήρια της Ροκ ιστορίας. Θα θελήσει να μάθει κιθάρα και σ' ένα γειτονικό σπίτι θα δανειστεί μια ξεχαρβαλωμένη κινώνας μόνος του και εξ' ακοής θα παλέψει να βρει πώς παίζονται όλα αυτά τα ιστορικά ακόρντα. Τα δάχτυλα θα υπακούσουν, το σώμα θα τρανταχτεί και η οικογένειά του κάτι μήνες πριν γίνει το πραξικόπημα στην Ελλάδα θα επιστρέψει στην Καστοριά. Πνιγμένος από τον επαρχιακό

Κατά την κάθοδό του στην Αθήνα θα συναντηθεί με τον Σαββόπουλο για να συνεργαστεί μαζί του στον Μπάλλο. Πρώτα όμως θα τον έχει προειδοποιήσει λέγοντάς του: «Ποιος είσαι εσύ που θες να συνεργαστείς μαζί μου;». Θα δημιουργήσει ο ίδιος τα ακόρντα του ομότιτλου τραγουδιού, θα τα παίξει και θα σπκωθεί να φύγει. Το όνομά του δεν θα γραφτεί ποτέ στις σημειώσεις του δίσκου! Αργότερα θα φτιάξει την Εταιρεία Καλλιτεχνών με τον Παύλο Σιδηρόπουλο και η άποψη που επικρατεί για εκείνη την περίοδο ήταν πως η μπάντα ήταν εξαιρετική μόνο στις διασκευές ξένων τραγουδιών. Τα ιδιόμορφα τερτίπια του Παπαντίνα θα συνεχιστούν και οι φίλοι του συχνά πικνά θα απομακρύνονται από δίπλα του μη αντέχοντας την όλη κατάσταση.

Οι Bicycle

Το 1981 θα κάνει τον πρώτο του δίσκο όπως αυτός τον ήθελε. Θα φτιάξει τους Bicycle, θα έχει τον πλήρη έλεγχο της ηχογράφησης, θα βγάλει το λάδι των μουσικών και των ηχοηχητών στο στούντιο του Παπάζογλου (Αγροτικό) όπου έγινε ο δίσκος, θα κάνει δυο live για την προώθησή του, θα διαλύσει τη μπάντα και το Bicycle των Bicycle θα γίνει σήμερα ένα από τα πιο δυσεύρετα ελληνικά αγγλόφωνα βινύλια. Ένα άλμπουμ αρκετά καλό, που έχει στοιχεία από κλασικό ροκ μέχρι και new wave, post punk επιρροές.

Το 1996 θα δημιουργήσει τους T 4 Trouble, θα μπει στο στούντιο και θα γράψει κοντά στα 15 τραγούδια. Η παραξενιά του θα βγει και πάλι παγανιά και λίγο πριν τυπωθεί ο δίσκος θα τα τινάξει όλα στον αέρα αφήνοντας το άλμπουμ στο ράφι μιας αποθήκης. Για να φτάσουμε στο 2006, όταν ο σκηνοθέτης Δημήτρης Αθυρίδης θα αποφασίσει να κάνει ένα συγκλονιστικό ντοκιμαντέρ για τον παρακάτω βίο του με τίτλο T4Trouble and the Self Admiration Society, The life and music of TERRY PAPANINAS. Όλες οι απαντήσεις θα δοθούν εκεί μέσα ωμά, τραχιά, συγκινητικά, εκνευριστικά, με ανείπωτη ψυχή, αποπλιστική αλήθεια, απaráμιλλη γενναιότητα, υπόγειο ροκεντρόλ σινεματογράφηση για έναν κιθαρίστα που ήξερε να παίζει την καλύτερη κιθάρα στην Ελλάδα, αλλά έκανε τα πάντα για να αυτοκαταστραφεί μέσα από τον ανυπότακτο ναρκισσισμό του. Η Μεξικάνικη Κουβέρτα (Mexican Blanket), που ήταν και το τελευταίο του τραγούδι, ήταν το τελευταίο μουσικό αποχαιρετιστήριο δείγμα ενός ταλαντούχου μύθου του underground rock.

Σημ: Ολόκληρο το επέροχο ντοκιμαντέρ του Δημήτρη Αθυρίδη για τον Terry Papadina υπάρχει ανεβασμένο στο youtube για όσους θέλουν να το παρακολουθήσουν.

τρόπο ζωής και τρώγοντας συχνά ξύλο, επειδή δεν μπορούσε να αποχωριστεί την κιθάρα, η μάνα του μια μέρα θα τον στείλει για ψωμί κι εκείνος θα πάρει το λεωφορείο για τη Θεσσαλονίκη. Θα ζήσει κάποιες μέρες ελεύθερος και χωρίς δραχμή στην τσέπη, οι γονείς του θα τον συμμορφώσουν κι εκείνος κάθε βράδυ θα οδεύει σε κλαμπ της πόλης παρακολουθώντας τους Olympians. Μια από εκείνες τις βραδιές θα ανεβεί πάνω στη σκηνή με μια κιθάρα και θα καθλώσει τους πάντες με το ιδιαίτερο παίξιμό του.

Η πρώτη μπάντα

Στα τέλη του 1968 ο Terry θα προσχωρήσει στην πρώτη του μπάντα, τους Fratelli, και θα παίξουν διασκευές σε τραγούδια των Hendrix, Stones, Beatles, Kinks, Mayall κ.ά. Ο Παπαντίνας θα μαγέψει τους πάντες και μουσικοί της εποχής που τον άκουγαν, απορούσαν πώς έβγαζε αυτούς τους μοναδικούς ήχους με τον δικό του ξεχωριστό τρόπο. Σε μια από αυτές τις συναυλίες βρίσκεται και ο Νίκος Παπάζογλου, όπου του προτείνει να φτιάξουν τους Μακεδονομάχους. Το συγκρότημα θα δώσει μια σειρά από επεισοδιακά live, ο Παπαντίνας ξεκινά τις αδιόρθωτες συμπεριφορές του, όπως το να εξαφανίζεται σε κάποια από αυτά και να συγκρούεται πολλάκις με μέλη των Μακεδονομάχων βάζοντας μπροστά τον υπερποπτικό χαρακτήρα και το υπέρμετρο «εγώ» του.

Πολεμώντας τη Μελαγχολία

Σύντομες Ιστορίες // Ο Ομάρ Καγιάμ και ο Ουίλλιαμ Σαίξπηρ αισθάνθηκαν έντονα την παντοδυναμία του χρόνου και επινόησαν πάνσοφους, επικίνδυνα απολαυστικούς και απολαυστικά επικίνδυνους, τρόπους εναντίωσης στην κλεψύδρα που αδειάζει ολοένα. Τους ξέρουμε πια: πιστό, παράτολμη ποίηση, περίσσιο πάθος, περιβόητες παρέες

Μελαγχολία σημαίνει βαθιά αίσθηση της αδυσώπτης παρέλευσης του χρόνου, και ο χρόνος είναι πλέον ο μόνος δυνάστης που αναγνωρίζουν όσοι διατείνονται πως αγαπούν την ελευθερία. Δημιουργική μελαγχολία είναι η στιγμή, με την έννοια του Hegel, καταπολέμησης αυτού του δυνάστη, άρσης της άτεγκτης παρέλευσης των δευτερολέπτων. Ο Ανδρέας Μπρετόν μιλούσε για το τραγούδι που ξεγελάει τον χρόνο - έτσι ήθελε, και ορθά για την εποχή του, να βλέπει την ποίηση. Κι ακόμα, έλεγε, και τα λόγια αυτά είναι χαραγμένα για πάντα στο μυαλό μας, όπως και στην επιτάφια πλάκα του, ότι πάντοτε αναζητούσε το χρυσάφι του χρόνου. Ο Ομάρ Καγιάμ και ο Ουίλλιαμ Σαίξπηρ αισθάνθηκαν έντονα την παντοδυναμία του χρόνου και επινόησαν πάνσοφους, επικίνδυνα απολαυστικούς και απολαυστικά επικίνδυνους, τρόπους εναντίωσης στην κλεψύδρα που αδειάζει ολοένα. Τους ξέρουμε πια: πιστό, παράτολμη ποίηση, περίσσιο πάθος, περιβόητες παρέες.

Όλα αυτά τα «π», που τόσο γεμίζουν το δοχείο της λύσσας για ζωή, ο ακραιφνέστερος απόγονός τους, κάποιος που τους επινόησε -σύμφωνα με τον Μπόρχες επινοούμε τους προγόνους μας- μπόρεσε να τα συνοψίσει σε δύο άλλες λέξεις: «Πολύβουο Παρίσι». Ήταν ο Γκι Ντεμπόρ, και ήταν αυτός που με μια δυναμική, όσο και μεθοδική, αντιστροφή όλων, μα όλων, των έως την εποχή του δεδομένων, θέλησε και πέτυχε να μετατρέψει τη μελαγχολία σε έναν εξωγενή παράγοντα δυστυχίας, θέλησε και πέτυχε να την πολεμήσει με τα ίδια της τα μέσα, θέλησε και πέτυχε να καταστήσει δυναμική τη δημιουργική μελαγχολία.

Οδηγώντας την Ποίηση, με «π» κεφαλαίο, στις πλέον ακραίες δυνατότητες, εκφάνσεις και εκφράσεις της, ανήγαγε το Παρίσι σε κέντρο του κόσμου,

Φωτογραφία © Μαρίλη Ζάρκου

και συνάμα τον ίδιο του τον εαυτό σε κέντρο του Παρισιού. Δεν πρόκειται για αλαζονεία, μήτε καν για μίαν αρνητική αλαζονεία, για ένα είδος λυτρωτικής υπεροψίας, αλλά για μια συστηματική απόπειρα επαναφοράς του ποιητικού προτάγματος της άρσης του χρόνου, της άρσης της μελαγχολίας, και για μια εξίσου συστηματική επαναφορά στο ιστορικό προσκήνιο, και κάτω από συνθήκες εξαιρετικά αντίξοες (και ακριβώς γι' αυτό ενδεχομένως ευνοϊκές για ένα τόσο εμπρηστικό εγχείρημα), του ανεπίσημου, αλλά πολλαπλώς, διατυπωμένου προγράμματος των πρώτων πρωτοποριών που εξερράγησαν στις αρχές του 20ού αιώνα, σε συνδυασμό με το πρόγραμμα υπέρβασης της φιλοσοφίας που είχε εξαγγείλει η διαλεκτική του Hegel.

Μια φράση, ακριβώς του Ανδρέα Μπρετόν και των υπερρεαλιστών, πήρε και αντέστρεψε κρίσιμα ο Ντεμπόρ όταν συνόψισε την προσφορά του στα ελεύθερα πνεύματα των καιρών του. Ο Μπρετόν μιλούσε για την Ποίηση στην Υπηρεσία της Επανάστασης. Ο Ντεμπόρ, αναμφίβολα πιο μελαγχολι-

κός, καθότι, όπως ο ίδιος επέμενε, δεν ήταν λογοτέχνης μήτε φιλόσοφος αλλά στρατηγός, προτίμησε να τεθεί η Επανάσταση στην Υπηρεσία της Ποίησης. Πρόκειται για μια προσφορά που ήδη έχει αρχίσει να αναγνωρίζεται ως η σημαντικότερη στο δεύτερο μισό του περασμένου αιώνα.

Ο Ντεμπόρ εξέλαβε τη Μελαγχολία του Παρισιού, όπως την είχε ποιητικά εκφράσει ο Μπωντλαίρ, ως το θέατρο των επιχειρήσεων του πολέμου που άρχισε να διεξάγει εναντίον του χρόνου. Ήταν η πόλη η πιο ελεύθερη, λέει, το μέρος όπου ήταν χίλιες φορές καλύτερα να ζεις εκεί φτωχός παρά οπουδήποτε αλλού πλούσιος, τα είκοσι διαμερίσματα που δεν κοιμόντουσαν ποτέ όλα μαζί την ίδια ώρα κι επέτρεπαν έτσι στην κραιπάλη ν' αλλάζει γειτονιά τρεις φορές κάθε βράδυ, ο κήπος της όμορφης ηδονής, το άλσος της ηδονικής ομορφιάς όπου τα δέντρα δεν είχαν πεθάνει από ασφυξία και τα αστέρια δεν είχαν σβήσει από την πρόοδο της αλλοτρίωσης. Ήταν το Καφενείο της Χαμένης Νιότης.

Γράφει ο Ντεμπόρ για το Παρίσι

των αρχών της δεκαετίας του 1950: «Ήταν ο λαβύρινθος ο πιο καλοστημένος για να κρατάει τους ταξιδιώτες. Αυτοί που σταμάτησαν εκεί για δυο μέρες δεν ξανάφυγαν ποτέ... Κανείς δεν άφηνε αυτούς τους λίγους δρόμους και τα τραπέζια αυτά όπου είχε ανακαλυφθεί το απόγειο του χρόνου» (Guy Debord, *In girum imus nocte et consumimur igni*, μτφρ. Ανδρέας Βαρίκας, εκδ. Γαβριηλίδης). Εκεί παίχτηκαν όλα τα παιχνίδια, αυτά για τα οποία αξίζει να ζει κανείς τα λιγοστά του χρόνια. Εκεί παίχτηκε το παιχνίδι του έρωτα και το παιχνίδι της φιλίας, εκεί παίχτηκε το διαρκές πόκερ της σαγήνης, εκεί παίχτηκε το στοίχημα της κατάλυσης αυτού που σε καταλύει. Εκεί δέσποζε η μελαγχολία του εφήμερου περάσματος από τον κόσμο, και εκεί η μελαγχολία δελεάστηκε από έναν μέγιστο γητευτή και έστερξε να πάψει να είναι εχθρός και να γίνει σύμμαχός του.

Όταν ζεις έτσι ώστε να μπορείς να σκέφτεσαι σαν τον Ηράκλειτο, τότε επιμνησκόνται τα δευτερόλεπτα, παύουν, έστω για λίγο, να είναι «κορσέδες», καταπώς έλεγε ο Νίκος Καρού-

zos, τότε κατορθώνεις όχι να ονειρεύεσαι αυτό που ζεις αλλά, απεναντίας, να ζεις αυτό που έχεις ονειρευτεί, και μάλιστα να το ζεις όπως αρμόζει σε κάθε πολέμιο της μελαγχολίας, ήτοι με σάρκα και οστά, που σημαίνει καταβυθισμένος στην Ποίηση και πάντα παρέα με τους «γοητευτικούς αλήτες και τα αγέρωχα κορίτσια που σ' τα δίνουν όλα - πρώτα την καλοσπέρα κι ύστερα το χέρι».

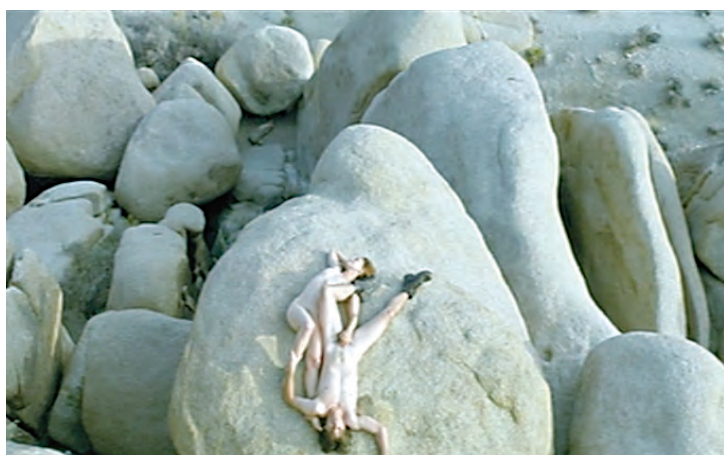
Για χάρη αυτών των στιγμών που σε κάνουν να νιώσεις το απόγειο του χρόνου (η φράση είναι του Hobbes), για χάρη αυτών των ένυλων, των σαρκωμένων αναμνήσεων, ο Ντεμπόρ έγινε πολέμιος της μελαγχολίας και οδήγησε μίαν άτυπη στρατιά ποιητών στη συλλογική σύνθεση αυτού που δεν θα αργήσει να αναγορευτεί στο Μεγαλύτερο Ποίημα των τελευταίων πενήντα χρόνων: στην απόπειρα κατάκτησης του Παρισιού, που είχαν ήδη αρχίσει να το λεπλατούν οι εχθροί της Ποίησης. Ήταν η κρίσιμη στιγμή μιας κρίσιμης Επέλασης της Ελαφράς Ταξιαρχίας ενάντια στη Μελαγχολία. Η υποτιθέμενη ήττα της ήταν ακριβώς ο θρίαμβός της. Εκτοτε η μελαγχολία δεν είναι πια αυτό που ήταν. Γιατί εκείνη η κρίσιμη στιγμή σήμανε την απαρχή της άρσης της μελαγχολίας.

Άρση της μελαγχολίας σημαίνει να ξέρεις ότι ο χρόνος δεν περιμένει, να νιώθεις βαθιά ότι, όπως λέει κι η παροιμία των μέθυσων της Ωβέρνης που παρήθεσα στα γαλλικά ως μότο, «ποτέ δεν θα ξαναπούμε τόσο νέοι», σημαίνει να ξέρεις ότι τα πιο σημαντικά πράγματα στην τόσο σύντομη ζωή μας συντελούνται στο κρεβάτι και στο τραπέζι αρχικά και ύστερα στους δρόμους, σημαίνει να ξέρεις μονάχα με τους ομοίους σου κι αδελφούς σου, όπως το ήθελε ο Μπωντλαίρ, να σμίγεις, να ονειρεύεσαι, να δρας, ώστε να λες πιο συχνά «Ορεβουά» και λιγότερο συχνά «Αντίο».

23 Ιουνίου 2016
Αθήνα

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με την Brave New Culture, διοργανώνουν και φέτος, από τις 27 Ιουνίου έως τις 3 Ιουλίου 2016, στη Λέσχη Βιβλίου «Υφαντουργείο», στη Λευκωσία (παρά την Πλατεία Φανερωμένης, στο κέντρο της παλιάς Λευκωσίας), το Φεστιβάλ Εναλλακτικού και Πειραματικού Κινηματογράφου με τίτλο «Εικόνες και Οψεις του Εναλλακτικού Κινηματογράφου».

Το φεστιβάλ έχει αναδειχθεί, με το πέρασμα του χρόνου, στη σημαντικότερη κινηματογραφική εκδήλωση στον τόπο μας, δίνοντας τη δυνατότητα στο κινηματογραφόφιλο κοινό να δει και να γνωρίσει σπάνια αριστουργήματα του πρωτοποριακού, ανατρεπτικού κινηματογράφου, τα οποία διαμόρφωσαν τους κώδικες της κινηματογραφικής γλώσσας, περνώντας, από τους θεμελιωτές της Έβδομης Τέχνης αδελφούς Λουμιέρ, Γκρίφιθ, Πόρτερ, στις πρωτοπορίες του '20 και του '30, το αμερικανικό αντεργκράουντ της δεκαετίας του '60, με αναφορές στους σημαντικότερους εκπροσώπους του, όπως οι Γόννας Μίκας, Κένεθ Μπράκειτς κ.ά., για να φτάσει στο σημερινό εναλλακτικό σινεμά με τους ρηξικέλευθους τεχνολογικούς και μορφολογικούς πειρατισμούς του.

Σημαντικός σταθμός στην πορεία του φεστιβάλ ήταν, επίσης, το αφιέρωμα στο ιταλικό νεορεαλιστικό ντοκιμαντέρ, το οποίο πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Λούτσε, το πρόγραμμα για το κίνημα των Λετριστών και για τον νέο Αλγερινό Κινηματογράφο, τα οποία πέτυχαν να παρουσιάσουν στον Κύπριο θεατή μιαν άλλη, σχεδόν άγνωστη, πτυχή του παγκόσμιου κινηματογράφου. Το ίδιο ίσχυσε και με αφιερώματα σε κινήματα αμφισβήτησης, όπως ο Ελεύθερος Βρετανικός Κινηματογράφος (Free Cinema), οι ταινίες του ιδρυτή της Καταστασιακής Διεθνούς, Γκι Ντεμπόρ, τα πρώτα σκηνοθετικά βήματα του Peter Greenaway και άλλα. Πρόκειται για έργα που ανα-

Chantal Akerman, Andrzej Zulawski, Shirley Clarke, Bruno Dupont

Στον αστερισμό του εναλλακτικού

Παρουσίαση // Το Φεστιβάλ Εναλλακτικού και Πειραματικού Κινηματογράφου επανέρχεται και φέτος, από τις 27 Ιουνίου έως τις 3 Ιουλίου, μ' ένα πλούσιο πρόγραμμα, ρίχνοντας διαυγαστικούς φωτισμούς σε σημαντικές στιγμές του δημιουργικού σινεμά

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ο πειραματισμός στην κινηματογραφική γλώσσα, ο κοινωνικός και υπαρξιακός προβληματισμός και η κριτική προσέγγιση των κατεστημένων μορφών και σχημάτων έκφρασης συναντώνται από σήμερα και για επτά μέρες, στον «εναλλακτικό» χώρο του Υφαντουργείου, προσκαλώντας το κοινό να βιώσει μια άλλη, συχνά άγνωστη, πλευρά της οπτικοακουστικής δημιουργίας, που υπερβαίνει τα παγιωμένα σχήματα και τις τετριμμένες οπτικές.

Το πρόγραμμα του φετινού φεστιβάλ αποτελεί φόρο τιμής και διανοίγει διαδρομές μεταξύ του κοινού και του έργου τριών μεγάλων δημιουργών, της Βελγίδας σκηνοθέτιδος Chantal Akerman, του Πολωνού σκηνοθέτη Andrzej Zulawski που χάθηκαν πρόσφατα, καθώς και της Αμερικανίδας Shirley Clarke. Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται με ένα αφιέρωμα στον σύγχρονο Γάλλο σκηνοθέτη Bruno Dupont, καθώς και με μια έκπληξη προς το κοινό που θα παρευρίσκεται στις προβολές.

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, πέρα από τις προβολές, το Φεστιβάλ αποβλέπει στη δημιουργία ενός φόρουμ συζητήσεων και διαλέξεων, ενώ επιχειρεί να φέρει σε επαφή επαγγελματίες, κριτικούς και θεωρητικούς του κινηματογράφου, εικαστικούς, φιλότεχνους και φίλους του εναλλακτικού σινεμά.

Τα προγράμματα

«Το διάστημα ανάμεσα στα Cut» - Αναδρομή στη Σίρλεϊ Κλαρκ

Η Σίρλεϊ Κλαρκ υπήρξε μια καταλυτική μορφή στην ανάπτυξη του ανεξάρτητου αμερικανικού κινηματογράφου στη Νέα Υόρκη τις δεκαετίες του '50 και του '60. Οι πειραματικές μικρού μήκους ταινίες της, τα ντοκιμαντέρ και οι πιο αφηγηματικές της εργασίες, την τοποθέτησαν στο επίκεντρο του αμερικανικού 'cinema verite' και του πρωτοποριακού κινηματογράφου στη Νέα Υόρκη. Οι πρώιμες εμπειρίες της ως χορεύτριας και η ενασχόλησή της με κοινωνικά θέματα αποδείχθηκαν καθοριστικά στη δημιουργία του πρωτοποριακού τρόπου με τον οποίο «χορογράφησε» τις εικόνες και τις παραστατικές αναζητήσεις του «ενδιάμεσου» χώρου - εκείνου ανάμεσα στη μυθοπλασία και την πραγματικότητα, τον αυτοσχεδιασμό και τη σύνθεση, την ταυτότητα και το περφόρμανς, την αισθητική και την πολιτική.

Η αναδρομή στη Σίρλεϊ Κλαρκ, «Το διάστημα ανάμεσα στα cut», αναδεικνύει το αμφιλεγόμενο και προκλητικό έργο μιας επιδραστικής, και συχνά παραγνωρισμένης, σκηνοθέτιδος του αμερικανικού underground, η οποία, με την εξερεύνηση των ενδιάμεσων αυτών χώρων, έδωσε φωνή σε όσους βρίσκονταν στο περιθώριο. Έρευνα και παρουσίαση από τους Christopher Zimmerman και Αντώνη Μποσκοϊτή, Επιμελητές του Προγράμματος

Ο Bruno Dumont και το σινεμά του σώματος

Τρεις ταινίες του Γάλλου σκηνοθέτη, που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως υπαρξιακά κινηματογραφικά υβρίδια τρόμου, έρωτα και πολέμου. Η αρχέγονη μάχη μεταξύ καλού και κακού, απαλλαγμένη από οποιαδήποτε θρησκευτικά στοιχεία, είναι το κυρίως

θέμα που προβληματίζει τον Dumont. Αποστρέφει την κάμερά του από το συναίσθημα και επιδιώκει μέσα από τα κάδρα του και της μεγάλης διάρκειας σιωπηλές λήψεις των πρωταγωνιστών του, να εξετάσει τα όρια του τι είναι αυτό που αξίζει να κινηματογραφηθεί τελικά. Ως ακραίος νατουραλιστής, ο Dumont συζητά την επιστροφή του κινηματογράφου στο κέντρο του, στη γέννησή του, στο ανθρώπινο σώμα.

Έρευνα και παρουσίαση από τον Νέιλο Ιακώβου, Σκηνοθέτη και Επιμελητή του Προγράμματος

Andrzej Zulawski ή ο ορισμός του «καταραμένου» δημιουργού

Λίγα έχουν γραφτεί (στην αγγλική γλώσσα) από κριτικούς και ακαδημαϊκούς για το έργο του Andrzej Zulawski. Ο χώρος των ταινιών του είναι απόμακρος, αναρχικός, αλλόκοτος και «ανυπόφορος». Επομένως, δεν είναι εύκολο να πλησιάσεις κριτικά κάτι το οποίο σε έχει ήδη παρασύρει σε άγνωστες περιοχές με τον πιο απλό -μια αμήχανη κίνηση του ηθοποιού- ή υπερβολικό τρόπο, μια σπασμωδική χορογραφία. Το καλύτερο που μπορεί να κάνει ο θεατής όταν βλέπει Zulawski, είναι να δει και να νιώσει με μειωμένες αντιστάσεις, διότι εκεί που πιστεύεις ότι έχεις ίσως καταλήξει σε μια σοβαρή επιχειρηματολογία για το τι επιτυγχάνει ο συμβολισμός μιας σκηνής, η επόμενη σκηνή σου κλείνει το μάτι και σε οδηγεί σε άλλους ολισθηρούς δρόμους. Το φεστιβάλ «Εικόνες και Όψεις του Εναλλακτικού Κινηματογράφου» θα προβάλει τρεις ταινίες του Andrzej Zulawski: Τη δεύτερη μεγάλου μήκους ταινία του, «The Devil» (1972), τη βραβευμένη με Cesar καλύτερης ηθοποιού (Isabelle Adjani) και υποψήφια για Χρυσό Φοίνικα στο διεθνές φεστιβάλ των Καννών καλή ταινία τρόμου «Possession» (1981) και την ταινία «La Femme Publique» (1984).

Έρευνα και παρουσίαση από τον Δρα Κώστα Κωνσταντινίδη, Ακαδημαϊκό και Επιμελητή του Προγράμματος

Οι γυναίκες στον χρόνο: Τα πρώτα χρόνια της Chantal Akerman

Η Βελγίδα σκηνοθέτιδα Chantal Akerman (1950-2015) καθιερώθηκε ως μια από τις πιο καινοτόμες και σημαντικές προσωπικότητες στο μοντέρνο σινεμά μέσα από το έργο της, το οποίο έγινε γνωστό για την ακρίβεια και τη δύναμη με την οποία εξερευνά το «γυναικείο βλέμμα». Με πειραματικές ταινίες μικρού μήκους, αποκαλυπτικά ντοκιμαντέρ και μεγάλου μήκους ταινίες, η Chantal Akerman τοποθέτησε με σταθερό και ανατρεπτικό τρόπο τις «καθημερινές χειρονομίες» των γυναικών στο επίκεντρο του έργου της. Το πρόγραμμα «Οι γυναίκες μέσα στον χρόνο»: Τα πρώτα δημιουργικά της χρόνια, η Chantal Akerman εξερευνά τη φιγούρα της «διαχωρισμένης» γυναίκας, που εκφράστηκε αρχικά στο κινηματογραφικό της ντεμπούτο (σε ηλικία 18 ετών) με το «Saute ma vie» και κορυφώθηκε με το ορόσημό της «Jeanne Dielman, 23 Quai du Commerce, 1080 Bruxelles».

Έρευνα και παρουσίαση από τον Δώρο Δημητρίου, Ιστορικό Κινηματογράφου και Επιμελητή του Προγράμματος.

Γενικές Πληροφορίες

Ωρα έναρξης προβολών: 20.30
Χώρος: Λέσχη Βιβλίου «Υφαντουργείο»
Διεύθυνση: Λεύκωνος 67-71, Λευκωσία
Η είσοδος για το κοινό είναι ελεύθερη.
Όλες οι προβολές είναι για άτομα άνω των 18 ετών

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα της εκδήλωσης το κοινό μπορεί να αποστείλει στο τηλέφωνο 99 517 910 ή στη σελίδα του φεστιβάλ στο facebook Images & Views of Alternative Cinema Film Festival <https://www.facebook.com/ImagesViewsOfAlternativeCinemaFilmFestival/>

δεικνύουν, μέσα από τον πειραματισμό, τον επαναπροσδιορισμό της φόρμας και την ελεύθερη αναζήτηση, πτυχές της ανθρώπινης κατάστασης και του κοινωνικού κόσμου, προτείνοντας μια άλλη ανάγνωση και ερμηνεία τους. Τα αφιερώματα και τα ειδικά προγράμματα του φεστιβάλ συνέβαλαν και συνεχίζουν να συμβάλλουν δραστικά στην ανάπτυξη μιας σοβαρής κινηματογραφικής παιδείας και γνώσης.

Όπως και τις προηγούμενες χρονιές, έτσι και φέτος, το πρόγραμμα του φεστιβάλ χαρακτηρίζεται από την ποικιλομορφία της σύνθεσής του, επιχειρώντας εισαγωγές σε σημαντικά κεφάλαια της διεθνούς εναλλακτικής κινηματογραφικής σκηνής. Ο θεατής θα έχει τη μοναδική ευκαιρία να παρακολουθήσει ταινίες από κινηματογραφικές τάσεις διαφορετικές μεταξύ τους, αλλά με κοινό χαρακτηριστικό την εξερεύνηση των δυνατοτήτων της τέχνης του κινηματογράφου.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος

Αγκαλιάζοντας το σύγχρονο μέσα από το αρχαίο

ΜΑΡΙΑ ΜΗΝΑ
minam@simerini.com

Ο Ιούλιος διανθίζεται φέτος με πέντε παραγωγές αρχαιοελληνικού δράματος, ιδιαίτερα υψηλής ποιότητας, που θα ανεβούν σε Λευκωσία, Λεμεσό και Πάφο, στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος - μια συνδιοργάνωση των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, του Κυπριακού Κέντρου του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου (ΚΚΔΙΘ) και του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (ΚΟΤ). Με αφορμή την εν λόγω διοργάνωση, το «Ηδύφωνο» συνομίλησε με τον **Εκτελεστικό Διευθυντή του ΚΚΔΙΘ, Χρίστο Γεωργίου.**

Ποιες παραγωγές θα έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει το θεατρόφιλο κοινό τον Ιούλιο, στο πλαίσιο του φετινού Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος;

Από τις 3 μέχρι τις 30 Ιουλίου 2016, πέντε θεατρικά σχήματα από την Κύπρο, τη Γερμανία, το Βέλγιο και την Ελλάδα θα παρουσιάσουν παραστάσεις αρχαίου ελληνικού δράματος στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου, στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου και στο Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', στη Λευκωσία, στο πλαίσιο της εικοστής διοργάνωσης του Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, το οποίο συνδιοργανώνουν οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, το Κυπριακό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου (ΚΚΔΙΘ) και ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ).

Την αυλαία της φετινής διοργάνωσης θα ανοίξει στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου στις 3 Ιουλίου, η Εταιρεία Θεατρικής Ανάπτυξης Λεμεσού (ΕΘΑΛ) με τις «Θεοφοριάτσουσες» του Αριστοφάνη, σε σκηνοθεσία Μηνά Τίγκλη και σε μετάφραση Κωστή Κολώτα. Στη συνέχεια το Θέατρο του Κρέφελντ και Μενχενγκλάντμπαχ από την Γερμανία θα παρουσιάσει τις δύο τραγωδίες, «Αγαμέμνων» και «Χοηφόροι» του Αισχύλου, σε σκηνοθεσία Ματίας Γκερτ και σε μετάφραση Πέτερ Στάν. Θα ακολουθήσουν η αριστοφανική κωμωδία «Πλούτος» από τη νεοσύστατη κυπριακή θεατρική ομάδα «Φωχολογία», σε σκηνοθεσία Κώστα Σιλβέστρου και η παραγωγή

Συνέντευξη //
Από τις 3 μέχρι τις 30 Ιουλίου 2016, πέντε θεατρικά σχήματα από την Κύπρο, τη Γερμανία, το Βέλγιο και την Ελλάδα θα παρουσιάσουν παραστάσεις αρχαίου ελληνικού δράματος στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου, στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου και στο Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', στη Λευκωσία

«Αγαμέμνων» και «Χοηφόροι» του Αισχύλου, Θέατρο του Κρέφελντ και Μενχενγκλάντμπαχ (Γερμανία), σε σκηνοθεσία Ματίας Γκερτ

«Ορέστεια», βασισμένη στην αισχύλεια τριλογία, από το βελγικό θεατρικό σχήμα de Roovers. Ο φετινός κύκλος παραστάσεων του Φεστιβάλ θα κλείσει με τη σοφόκλεια τραγωδία «Αντιγόνη», μια διαχρονική κριτική στην αλαζονεία της εξουσίας, από την 5η Εποχή Τέχνης, σε σκηνοθεσία Θέμη Μουμουλίδη.

Το Φεστιβάλ χαιρεί αναγνώριση τόσο σε τοπικό όσο και σε ευρωπαϊκό, αλλά και παγκόσμιο επίπεδο. Οι φετινές προτάσεις για συμμετοχή αγγίζουν τον ορίζοντα των προσδοκιών σας; Με ποια κριτήρια έγινε η τελική επιλογή;

Τα τελευταία χρόνια το Φεστιβάλ βρίσκεται σε ανοδική πορεία και η διάκρισή του με την ευρωπαϊκή αναγνώριση EFFE Label 2015/2016, ως ένα από τα καλύτερα φεστιβάλ της Ευρώπης, εν-

σχύει την καθιέρωση του ξεχωριστού αυτού θεσμού με διεθνή εμβέλεια. Η Επιτροπή Επιλογής των παραστάσεων, η οποία απαρτιζόταν από εκπροσώπους των τριών διοργανωτών, κατήρισε ένα ποικίλο και αξιολογικό πρόγραμμα αφού αξιολόγησε τις 41 υποβληθείσες προτάσεις από 20 χώρες, βάσει του καλλιτεχνικού επιπέδου του θεατρικού σχήματος και των συντελεστών της παραγωγής, της σκηνοθετικής γραμμής, προσέγγισης και μεθοδολογίας της παράστασης, του συνολικού κόστους παρουσίασης της παραγωγής στο Φεστιβάλ και των τεχνικών προδιαγραφών της.

Μέσα στο πλαίσιο των δύσκολων οικονομικών συνθηκών είχαμε εκ των προτέρων υποχρεωθεί να μειώσουμε ποσοτικά τις παραγωγές -σε σύγκριση με τις προ δύο ετών διοργανώσεις-, χω-

ρίς όμως να γίνουν εκπτώσεις ή συμβιβασμοί στην ποιότητά τους. Φυσικά στόχος ήταν και είναι η συμμετοχή περισσότερων παραγωγών στο Φεστιβάλ, αλλά αυτό εξαρτάται -σε μεγάλο βαθμό- από την κρατική οικονομική στήριξη. **Το Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος συμπληρώνει φέτος δεκαεννέα χρόνια ζωής. Κρίνετε, βάσει των προηγούμενων, των υφιστάμενων, καθώς και μελλοντικών σας δράσεων, ότι η αρχική φιλοδοξία, το πρωταρχικό όραμα του Ν. Σιαφκάλη, για προώθηση και ευρύτερη παρουσία του αρχαίου ελληνικού δράματος στο κυπριακό γίνεσθαι ευοδώθηκε; Υπάρχουν ζητήματα που χρήζουν βελτίωσης;**

Ανασκοπώντας την πολύχρονη πο-

ρεία του Φεστιβάλ, είναι εμφανές ότι ο σκοπός που τέθηκε το 1997 από το Δ.Σ. του ΚΚΔΙΘ, κατόπιν εισήγησης του τότε Εκτελεστικού Διευθυντή του κ. Νίκου Σιαφκάλη και αγκαλιάστηκε από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες και τον ΚΟΤ, έχει επιτευχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Κάθε χρόνο το Φεστιβάλ αναπτύσσεται, αποκτά τη δική του φυσιογνωμία, η οποία έχει μεταξύ άλλων και μια πολυπολιτισμική διάσταση, λόγω της συμμετοχής θεατρικών σχημάτων από διάφορους πολιτιστικούς χώρους. Σημαντικές υπήρξαν οι τομές του τα τελευταία χρόνια: διεύρυνε την οπτική του, αγκαλιάζοντας το πρωτοποριακό μέσα από το διαχρονικό, το σύγχρονο μέσα από το αρχαίο, διεύρυνε το κοινό του σε ντόπιους αλλά και ξένους θεατές, με τον υπερτιλισμό των παραστάσεων στην ελληνική και αγγλική γλώσσα (σε κάποιες περιπτώσεις και στη ρωσική), έφερε την καλλιτεχνική δημιουργία πιο κοντά στην κοινωνία, αγγίζοντας τα ευρύτερα στρώματα και έδωσε βήμα στην κυπριακή δημιουργικότητα, ανοίγοντας παράλληλα εποικοδομητικούς διαλόγους με άλλες χώρες.

Διαχρονική επιθυμία των διοργανωτών είναι η όσο το δυνατό μεγαλύτερη προσέλευση του κυπριακού κοινού, αλλά και των ξένων επισκεπτών στις παραστάσεις του Φεστιβάλ, αφού αυτές προσφέρουν κάθε χρόνο την ευκαιρία στους φίλους του θεάτρου να απολαύσουν θεατρικές παραστάσεις από διάφορες χώρες. Η σημαντική αύξηση των εισιτηρίων τα δύο τελευταία χρόνια μάς πεισιμώνει στη συνέχιση της ανοδικής πορείας του Φεστιβάλ και της αναβάθμισής του. Ζητήματα που χρρίζουν βελτίωσης πάντα θα υπάρχουν. Αν δεν υπάρχει ο στόχος για το επόμενο βήμα, τότε όραμα, δημιουργία, πείσμα, θέληση, επιμονή δεν υπάρχουν.

Ποιες οι προκλήσεις που κληθήκατε να αντιμετωπίσετε στη φετινή διοργάνωση, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη τις μειωμένες κρατικές επιχορηγήσεις;

Μεγαλύτερη πρόκληση υπήρξε ο συνολικός αριθμός των παραγωγών που θα συμμετείχαν στο φετινό Φεστιβάλ. Εισπέσμα των καιρών και με στόχο την προσφορά στο κοινό ποιοτικών παραστάσεων, σε χαμηλές τιμές εισιτηρίου, εφαρμόζεται και φέτος μια συντονισμένη πολιτική προώθησης του Φεστιβάλ, μέσα από την αναβαθμισμένη συνεργασία με τα ΜΜΕ, τη χρήση των σελίδων κοινωνικής δικτύωσης και άλλων, τη

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

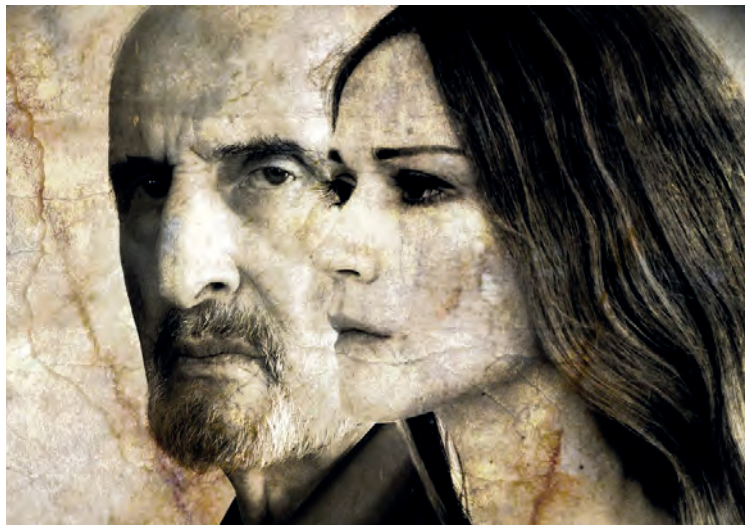

«Θεσμοφοριάζουσες» του Αριστοφάνη, ΕΘΑΛ, σε σκηνοθεσία Μηνά Τίγκιλη

διαφήμιση του Φεστιβάλ σε αστικά λεωφορεία στη Λευκωσία και στη Λεμεσό, την ουσιαστική συνεργασία μεταξύ των τριών συνδιοργανωτών, της ΠΠΤΕ «Πάφος 2017», του Δήμου Πάφου, των χορηγών και υποστηρικτών, αλλά και των δεκάδων εθελοντών που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά μας. Όλοι μαζί ενώσαμε δυνάμεις εύρεσης νέων μεθόδων συνεργασίας και στήριξης του Φεστιβάλ, ενός από τους σημαντικότερους πολιτιστικούς θεσμούς της χώρας μας. **Είναι πανθομολογούμενη, τα τελευταία χρόνια, η άνθηση του κυπριακού θεατρικού έργου, το οποίο διαχρονικά το ΚΚΔΙΘ στηρίζει, μέσα από ποικίλες δράσεις του, λ.χ. το Πρόγραμμα PLAY και η Εβδομάδα Θεατρικού Έργου στην Αθήνα. Θα δρομολογήσει το ΚΚΔΙΘ ανάλογες δράσεις το προσεχές διάστημα, με στόχο την περαιτέρω στήριξη των Κύπριων δημιουργών;**

Το ΚΚΔΙΘ στο πλαίσιο των προσπαθειών του για ανάδειξη και προώθηση της κυπριακής θεατρικής γραφής πραγματοποιεί την τρίτη διοργάνωση του Προγράμματος PLAY, με τη στήριξη φέτος των Πολιτιστικών Υπηρεσιών. Το πρόγραμμα βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη και θα ολοκληρωθεί το πρώτο δεκαήμερο του Δεκεμβρίου 2016. Το Πρόγραμμα PLAY, με τις δύο επιτυχείς διοργανώσεις που προηγήθηκαν, έστρεψε τους προβολείς στη σύγχρονη κυπριακή θεατρική γραφή και δημιούργησε το πεδίο ανάδειξης και προώθησής της. Την ίδια στιγμή, ενδυνάμωσε τους δεσμούς μεταξύ της κυπριακής θεατρικής παραγωγής και της συγγραφικής κοινότητας. Το PLAY δεν οδήγησε μόνο στο ανέβασμα έργων που προέκυψαν μέσα από το ίδιο το Πρόγραμμα, αλλά συνέβαλε και στην ευρύτερη εδραίωση του σύγχρονου κυπριακού θεατρικού έργου μέσα από το ανέβασμα πληθώρας άλλων θεατρικών έργων. Η εδραίωση του Προγράμματος, μέσα από την τρίτη διοργάνωση, αποτελεί αφετηρία ενός θεσμού που αναδεικνύει τη βιωσιμότητα τέτοιων καινοτόμων δράσεων και πρωτοβουλιών.

Για την προώθηση της νέας κυπριακής θεατρικής γραφής και της εν γένει προβολής της θεατρικής δημιουργίας της Κύπρου στο εξωτερικό, το ΚΚΔΙΘ συνεχίζει τη συνεργασία με την Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας - Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα στη διοργάνωση σειράς θεατρικών αναλογιών υπό τον γενικό τίτλο «Νέες Κυπριακές Θεατρικές Φωνές», που στόχο έχει τη γνωριμία στο

«Αντιγόνη» του Σοφοκλή, 5η Εποχή Τέχνης, σε σκηνοθεσία Θέμη Μουμουλιδή

«Πλούτος» του Αριστοφάνη, θεατρική ομάδα «Φτωκολογία», σε σκηνοθεσία Κώστα Σιλβέστρου

«Ορέστεια», βασισμένη στην αισχύλεια τριλογία, βελγικό θεατρικό σχήμα de Roovers

αθηναϊκό κοινό της σύγχρονης κυπριακής δραματουργίας. Στη σειρά θεατρικών αναλογιών «Νέες Κυπριακές Θεατρικές Φωνές» παρουσιάστηκαν σε πρώτη φάση τέσσερα κυπριακά θεατρικά έργα, ενώ θα ακολουθήσουν κι άλλα στους επόμενους μήνες. Τον Οκτώβριο του 2016 θα πραγματοποιηθεί, σε συνεργασία με το Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα, η τέταρτη διοργάνωση της «Εβδομάδας Κυπριακού Θεατρικού Έργου στην Αθήνα», η οποία αποτελεί ίσως τη σημαντικότερη δραστηριότητα προώθησης της κυπριακής θεατρικής συγγραφής στον ελλαδικό χώρο, με την παρουσίαση παραστάσεων κυπριακού θεατρικού έργου από τα κυπριακά θεατρικά σχήματα. Επίσης, η συνεργασία του ΚΚΔΙΘ με το The Greek Play Project, τη δυναμική πλατφόρμα προώθησης του ελληνικού θεατρικού έργου, θα συνεχιστεί και το 2016 με την ένταξη στην ιστοσελίδα του GPP, το φθινόπωρο του 2016, τριών ακόμη Κύπριων θεατρικών συγγραφέων, οι οποίοι εκπροσωπούν διαφορετικές γενιές και τάσεις της κυπριακής θεατρικής γραφής.

Ποιο το περιεχόμενο των εργασιών του 14ου Διεθνούς Συμποσίου Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, με θέμα τον «θρήνο στο αρχαίο ελληνικό δράμα»;

Το Διεθνές Συμπόσιο Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, το οποίο ξεκίνησε ως δραστηριότητα της Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητας και Ανάπτυξης του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, διοργανώνεται κάθε δύο χρόνια από το ΚΚΔΙΘ και τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Σκοπός του φετινού Συμποσίου είναι να εξετάσει τη δομή, τη θεματολογία, τις εκφραστικές συμβάσεις και τις κορυφαίες εκφάνσεις του θρήνου στο αρχαιοελληνικό δράμα, τόσο στα δραματικά κείμενα καθαυτά, όσο και στις σκηνικές αναπαραστάσεις του στην αρχαιότητα και στους νεότερους χρόνους. Δεκαπέντε διεθνούς φήμης ακαδημαϊκοί και πρακτικοί του θεάτρου θα προσεγγίσουν το θέμα, μέσα από τη δραματολογική ανάλυση, τη σημειολογία του θεάτρου, την ανθρωπολογία ως τις επιστήμες της πρόσληψης και την προσωπική τους εμπλοκή στην επί σκηνής παρουσίαση αρχαίου δράματος.

Το Συμπόσιο, το οποίο θα είναι ανοικτό στο κοινό, θα πραγματοποιηθεί τη Δευτέρα 11 και την Τρίτη 12 Ιουλίου 2016 στο Αμφιθέατρο «Κωνσταντίνος Λεβέντης» στη Λεβέντειο Πινακοθήκη, Λευκωσία.

Πληροφορίες
ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΕΣ του Αριστοφάνη (ΕΘΑΛ)

Κυριακή, 3/7, Αρχαίο Ωδείο Πάφου [επίσημη έναρξη Φεστιβάλ]
Σάββατο, 9/7, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου

Δευτέρα, 11/7, Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', Λευκωσία

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ, ΧΟΗΦΟΡΟΙ του Αισχύλου (Krefeld und Monchengladbach Theatre gGmbH, Γερμανία)

Τρίτη, 5/7, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου
Πέμπτη, 7/7, Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', Λευκωσία

ΠΛΟΥΤΟΣ του Αριστοφάνη (Θεατρική ομάδα Φτωκολογία, Κύπρος)

Τρίτη, 19/7, Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', Λευκωσία

Παρασκευή, 22/7 Αρχαίο Ωδείο Πάφου

Σάββατο, 23/7, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου

ΟΡΕΣΤΕΙΑ, βασισμένη στον Αισχύλο (De Roovers, Βέλγιο)

Δευτέρα, 25/7, Αρχαίο Ωδείο Πάφου

Τετάρτη, 27/7, Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', Λευκωσία

ΑΝΤΙΓΟΝΗ του Σοφοκλή (5η Εποχή Τέχνης, Ελλάδα)

Παρασκευή, 29/7 και Σάββατο, 30 Ιουλίου, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου

Πώληση εισιτηρίων από την Sold Out Tickets:

Περίτερα SOEASY παγκύπρια Καταστήματα Musical Paradise Περίτερο TIME OUT στην Πάφο Περίτερο In N Out στο Παράλιμι και ηλεκτρονικά www.SoldOutTickets.com.cy

Τιμές εισιτηρίων: €10, €5 (μαθητές, φοιτητές, εθνοφρουροί, συνταξιούχοι, άνεργοι)

* Δωρεάν είσοδος για τα Μέλη του ΚΚΔΙΘ με την επίδειξη της ανανεωμένης Διεθνούς Κάρτας Μέλους του ΙΤΙ για το 2016.

* Δωρεάν είσοδος για ΑμεΑ, με την προσκόμιση της κάρτας στην είσοδο.

Έναρξη παραστάσεων στις 21:00. Προσέλευση στο θέατρο πριν από τις 20:45

Πληροφορίες 7000 2414

www.greekdramafest.com

*Οι ελληνόφωνες παραστάσεις θα συνοδεύονται από αγγλικούς υπέρτιλους, ενώ οι παραστάσεις εκτός Κύπρου και Ελλάδας θα συνοδεύονται από ελληνικούς και αγγλικούς υπέρτιλους. Η παράσταση «Θεσμοφοριάζουσες» θα συνοδεύεται και από ρωσικούς υπέρτιλους.

• Για τη διευκόλυνση του κοινού από τη Λευκωσία, θα προσφερθεί δωρεάν μεταφορά με λεωφορεία για την παρακολούθηση των δύο παραστάσεων της «Αντιγόνης» στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου, στις 29 και 30 Ιουλίου.

• Ώρα αναχώρησης 18:30 [χώρος στάθμευσης απέναντι από το Κέντρο Χειροτεχνίας στη Λεωφόρο Αθαλάσσας].

• Απαραίτητη η κράτηση θέσεων στο 7000 2414, μέχρι τις 25 Ιουλίου 2016.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Κατοπεύσεις //

Αναμφίβολα η γεωμετρία αποτελεί τρόπο έκφρασης στην τέχνη. Ο εμπνευσμένος καλλιτέχνης Βασίλι Καντίνσκι πίστευε ότι η χρήση της γεωμετρίας στα έργα του μετατρέπεται σε κώδικα, ο οποίος με τη σειρά του μετατρέπεται σε μαγεία

ΜΑΡΙΑ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ*

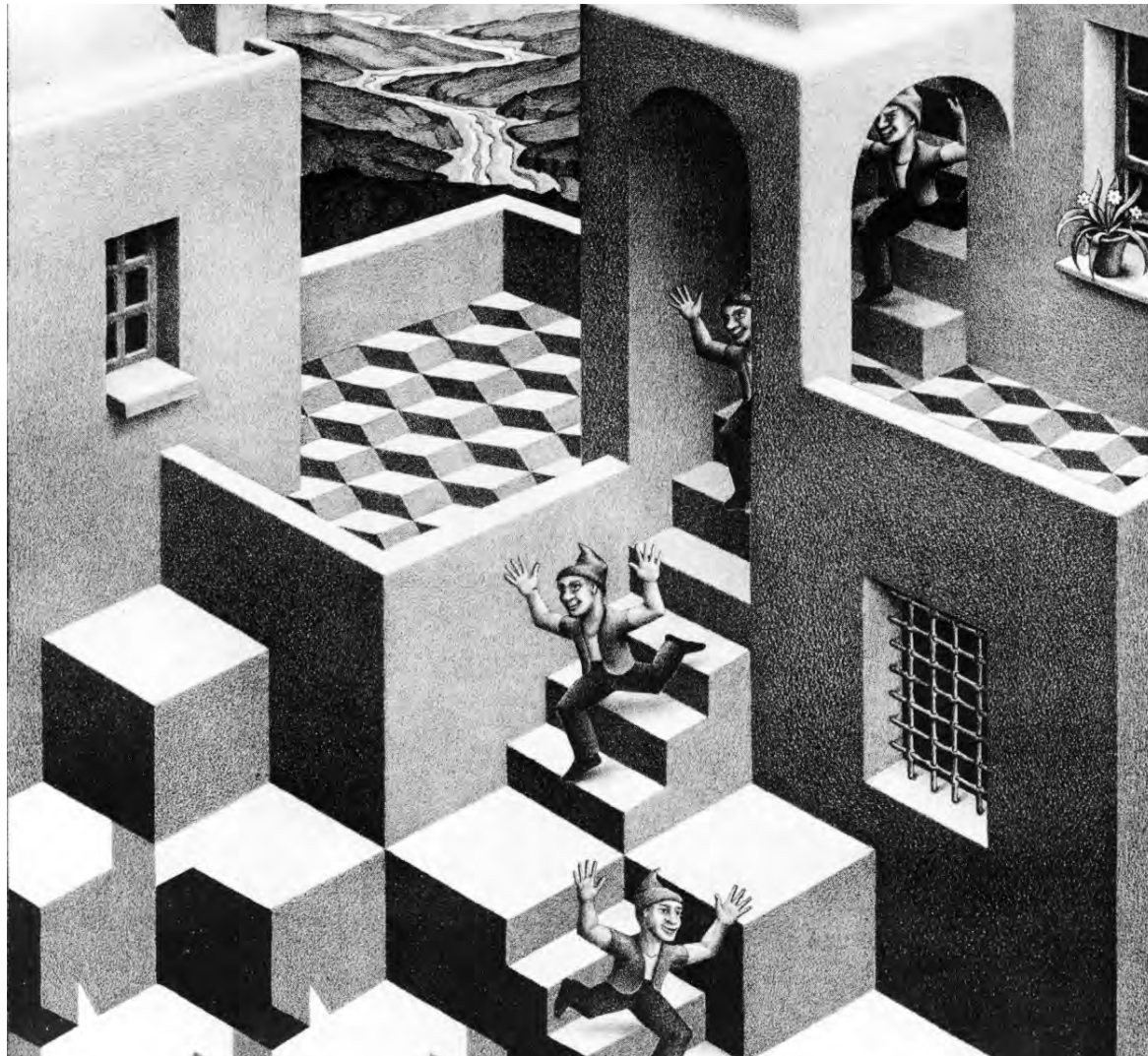
Η πλειοψηφία ίσως από εμάς δεν μπορεί να συσχετίσει τα μαθηματικά με την τέχνη. Αντίθετα, μπορεί να τα θεωρεί και εντελώς διαφορετικά. Κι όμως, τα μαθηματικά και η τέχνη ταυτίζονται σε πολλά σημεία.

Είναι λογικό τα μαθηματικά και η τέχνη να θεωρούνται διαφορετικά. Φαινομενικά δεν υπάρχει κάποια συσχέτιση μεταξύ τους, κι αυτό γιατί, εκ πρώτης όψεως, τα δύο βασίζονται σε διαφορετικό τρόπο σκέψης. Παρ' όλα αυτά, τα μαθηματικά και η τέχνη είναι αλληλένδετα ίσως ως προς τη «φιλοσοφία» τους, την απεικόνιση δηλαδή της αφηρημένης ή πραγματικής πραγματικότητας της οποίας είμαστε όλοι μέρος της.

Τα μαθηματικά έχουν επηρεάσει τις τέχνες γενικότερα, τη μουσική, τη λογοτεχνία, τη ζωγραφική, την αρχιτεκτονική, τη γλυπτική. Πιθανότατα, όμως, η ζωγραφική και τα μαθηματικά να είναι το πιο εύστοχο παράδειγμα. Τα μαθηματικά, όπως και η ζωγραφική, έχουν ιστορία, παράδοση και εξέλιξη μέσα από τους αιώνες. Τα μαθηματικά και ειδικά η γεωμετρία βοηθά να αντιληφθούμε και να εκτιμήσουμε τη ζωγραφική. Η γεωμετρία και συγκεκριμένα η Ευκλείδεια Γεωμετρία είναι η επιστήμη μελέτης του χώρου και των διαφόρων σχημάτων, επίπεδων ή στερεών, που υπάρχουν μέσα σ' αυτόν.

Μπορούμε να ισχυριστούμε ότι τα μαθηματικά και η ζωγραφική είναι δύο παραδείγματα της ανθρώπινης συναίσθησης, δηλαδή της διαδικασίας αντίληψης του ανθρώπου, να κατανοήσει την πραγματικότητα. Ο καλλιτέχνης, καθώς και ο μαθηματικός, συμμετέχει στην ανθρώπινη ανάγκη και προσπάθεια κατανόησης του κόσμου.

Μέσα από το έργο του Έντβαρντ Μουνκ, «Η κραυγή», ο καλλιτέχνης σαφώς δεν ενδιαφέρθηκε να απεικονίσει μια γέφυρα ως έχει. Αντίθετα, στόχος του ήταν να μας αποκαλύψει τα βαθύτερα χαρακτηριστικά του τρόμου. Κατά παρόμοιο τρόπο, ο μαθηματικός μερικές φορές προσπαθεί να εξαγάγει την εννοιολογική ουσία/αρχή μιας ορισμένης ιδιότητας. Ακριβώς όπως ο Μουνκ έκανε την αφηρημένη έννοια της φρίκης θέμα του, τα μαθηματικά, μέσα από

Τέχνη και μαθηματικά: Η άρρηκτη διασύνδεση

Έργο του Ολλανδού καλλιτέχνη Μάουριτς Κορνέλις.

την άλγεβρα, κάνουν την αφηρημένη έννοια του συνδυασμού στοιχείων το αντικείμενο της έρευνας.

Ο Μαρσέλ Ντυσάν, μέσα από το έργο του «Γυμνό που κατεβαίνει τη σκάλα» (1912), κατάφερε να αναπαραγάγει τον δυναμισμό που χαρακτηρίζει τις μηχανές. Η επαναληπτική κίνηση της μορφής που κατεβαίνει τη σκάλα παραπέμπει στη συνεχή κίνηση μιας μηχανής. Ο Ντυσάν πειραματίστηκε με την ιδέα του χρόνου και την τέταρτη διάσταση. Το αποτέλεσμα του έργου του θυμίζει πολλαπλές φωτογραφικές εκθέσεις ενός κινούμενου αντικείμενου.

Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ο ρόλος του καλλιτέχνη πολλές φορές θυμίζει τον ρόλο ενός επιστήμονα. Και οι δύο διερευνούν τον τρόπο περιγραφής φυσικών φαινομένων. Ο Αϊνστάιν, για παράδειγμα, διερεύνησε ποιος είναι ο πιο ακριβής τρόπος περιγραφής ενός φυσικού φαινομένου, όπως οι ακτίνες του φωτός και η ταχύτητά τους. Η απεικόνιση του φωτός είναι ένα από τα βασικά θέματα που απασχολούν τους καλλιτέχνες, οι οποίοι, ανάλογα με τον

στόχο που έχουν, το επιτυγχάνουν με πολυάριθμες τεχνικές. Με αυτή την προοπτική, ζωγράφοι και μαθηματικοί εργάζονται κατά κάποιο τρόπο προς την ίδια κατεύθυνση.

Η γνώση της προοπτικής

Η γεωμετρική γνώση αναμφίβολα ενισχύει θεωρητικά τη ζωγραφική, γιατί μέσα από τη μελέτη της γεωμετρίας, οι καλλιτέχνες απέκτησαν τέλεια γνώση της προοπτικής. Αναμφίβολα λοιπόν η γεωμετρία αποτελεί τρόπο έκφρασης στην τέχνη. Ο εμπνευσμένος καλλιτέχνης Βασίλι Καντίνσκι πίστευε ότι η χρήση της γεωμετρίας στα έργα του μετατρέπεται σε κώδικα, ο οποίος με τη σειρά του μετατρέπεται σε μαγεία!

Μέσα από τις πλακοστρώσεις (tessellations) του φιλοσοφημένου Ολλανδού καλλιτέχνη Μάουριτς Κορνέλις, βλέπουμε τη χρήση των μαθηματικών, τη μελέτη των γραφικών ιδιοτήτων των σχημάτων, αναπαραστάσεις συμμετρίας και τη χρήση της ευκλείδειας γεωμετρίας.

Εκ των πραγμάτων, εάν κοιτάσουμε

γύρω μας θα δούμε ότι είμαστε περιτριγυρισμένοι από άπειρα γεωμετρικά σχήματα όπως τετράγωνα, κύκλους, τρίγωνα, κύβους, κυλίνδρους. Στη φύση γύρω μας, βλέπουμε ότι υπάρχουν και άλλοι είδους σχήματα που δεν μπορούν να εξηγηθούν με την Ευκλείδεια Γεωμετρία, όπως τα φύλλα, τα σύννεφα, οι νιφάδες χιονιού, οι αστερίες του βυθού. Έτσι δημιουργήθηκε η ανάγκη να εξηγηθούν επιστημονικά οι ιδιότητες αυτών των σχημάτων και προέκυψε ο όρος φράκταλ (αυτο-ομοιότητα), όπου, εάν ένα κομμάτι ενός σχήματος μεγεθυνθεί, αυτό θα είναι της ίδια μορφής με το αρχικό.

Ο Γαλλοαμερικανός μαθηματικός Μπενουά Μάντελμπροτ καθιέρωσε τον όρο «φράκταλ» για να περιγράψει μια κατηγορία μαθηματικών αντικειμένων με ακανόνιστα περιγράμματα, τα οποία μιμούνται τα ακανόνιστα σχήματα που απαντώνται στη φύση. Τα φράκταλ έχουν πολύ σημαντική συμβολή στην εξέλιξη και στην άνθηση της ψηφιακής τέχνης. Πρωτοπόροι της ψηφιακής τέχνης χρησιμοποιούσαν

τη γεωμετρία φυσικών μορφών για την παραγωγή τεχνητών οργανισμών, όπως οι καλλιτέχνες Ρόμαν Βερόσκο και Γουίλιαμ Λάθαμ.

Γεωμετρία και μοντέρνα τέχνη

Ο άνθρωπος από την αρχαιότητα χρησιμοποιούσε ενστικτωδώς τη γεωμετρία στην καθημερινότητά του για την κατασκευή όπλων, εργαλείων, σκευών, κοσμημάτων και πολλών άλλων ανάλογα με τις ανάγκες του. Η επιρροή της ευκλείδειας και πολυδιάστατης γεωμετρίας οδήγησε στη γέννηση της μοντέρνας τέχνης. Ασφαλώς, όταν το χρώμα προστίθεται στα γεωμετρικά σχήματα, η ιδιότητα της γεωμετρίας διαφοροποιείται. Ανάλογα με το χρώμα, αλλάζει η αισθητική του σχήματος, κάνοντας να φαίνεται πιο επιβλητικό ή αντίθετα.

Ο Λούκα Πατσιόλι υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους άνδρες της Αναγέννησης, συγγραφέας, μαθηματικός, καλλιτέχνης, και συνεργάτης του Λεονάρντο ντα Βίντσι, με τον οποίο δημοσίευσαν μαζί, το 1509, το βιβλίο «De Divina Proportione». Το θέμα του βιβλίου ήταν η αναλογία στα μαθηματικά και στην τέχνη, ιδίως η θεωρία της χρυσής τομής και η εφαρμογή της στην αρχιτεκτονική. Το βιβλίο επίσης πραγματεύεται τη χρήση της προοπτικής από ζωγράφους της Αναγέννησης.

Η χρυσή τομή, η οποία αναφέρεται και ως «θείκη αναλογία», έγινε θέμα έρευνας και αναφοράς σε πολλούς πίνακες. Τη χρυσή τομή εισήγαγε και υπολόγισε πρώτιστα ο Πυθαγόρας (585-500 π.Χ.). Είναι γνωστή ως goldenratio (με λόγο:1.6180) και δίνει το σημείο στο οποίο πρέπει να διαιρεθεί ένα ευθύγραμμο τμήμα, ώστε ο λόγος του ως προς το μεγαλύτερο τμήμα να ισούται με τον λόγο του μεγαλύτερου τμήματος ως προς το μικρότερο.

Πολλοί καλλιτέχνες, γλύπτες, αρχιτέκτονες αναζητούν στα έργα τους την τελειότητα και σε κάποιες περιπτώσεις επιστημονικές έρευνες αποδεικνύουν ότι τα έργα τους αποτελούν παράδειγμα της χρυσής αναλογίας. Μερικά από τα έργα αυτά είναι:

Το άγαλμα του Ερμή του Πραξιτέλου (340-330 π.Χ.). Το χάλκινο άγαλμα Δισκοβόλος του Μύρωνα (450 π.Χ.). Το άγαλμα της Αφροδίτη της Μήλου (100 π.Χ.). Το έργο του Λεονάρντο ντα Βίντσι, Μαντόνα των Βράχων (1483-1486), και ένα από τα σπουδαιότερα έργα τέχνης, η Μόνα Λίζα, (1503-1519) του ίδιου καλλιτέχνη. Η Γέννηση της Αφροδίτης του Μπουτιτσέλι (1485-1486) και ο Μουσικός Δείπνος του Νταλί (1955).

Πληθώρα σημαντικών καλλιτεχνών και πρωτοστάτες καλλιτεχνικών κινήσεων χρησιμοποιούσαν γεωμετρικά σχήματα στη ζωγραφική. Κάποιοι, μεταξύ άλλων, είναι ο Βίνσεντ Βαν Γκογκ, ο Εντουάρ Μανέ, ο Πολ Γκογκέν, ο Ζορζ Σερά, ο Πολ Σεζάν, ο Άλμπρεχτ Ντύρερ, ο Χουάν Μιρό, ο Ζορζ Μπρακ, ο Πάμπλο Πικάσο, ο Καζιμίρ Μαλέβιτς και ο Βασίλι Καντίνσκι.

Συμπερασματικά, μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι μια καλλιτεχνική δημιουργία φαίνεται να είναι πολλές φορές ρεαλιστικά ή αφηρημένα μια μαθηματική κατασκευή.

*Ακαδημαϊκός στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Τμήμα Σχεδιασμού και Πολυμέσων, Εικαστικός

Μικρά Επιγράμματα

Αφιέρωμα // Ο φαντασιακός ορίζοντας της **Άριας Κομμανού** είναι εκείνος που επί εκατόν πενήντα φορές, αναπαρήγαγε έργα βινιέτες, μινιατούρες, διαφορετικής εικονογραφικής τακτικής, ανάλογα με το ζητούμενο

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΥΜΗΣ

Γράφω στο κείμενο, «Άρια Κομμανού και το ακριβές πρωτότυπο».

«Αιφνιδιασμός από τις θεματικές ενότητες, να διασώζει πνευματικά αντίθετα, σε συνθέσεις βινιέτες, ex libris αποτελεσμάτων. Ιδεογράμματα που βρίσκουν μουσική υλοποίηση μέσα από πρωτοποριακές κατασκευαστικές». Τα ex libris της Άριας Κομμανού είναι και εδώ όπως και σ' όλο το εικαστικό-χαρακτικό της έργο συνομιλίες συγκινησιακές, υπερρεαλιστικές, υπερβατικές θα έλεγα.

Το ονοματεπώνυμο είναι ο πρωταγωνιστής κι αμέσως μετά το βιβλίο, με πουλιά να ξεφεύγουν από τις σελίδες τους, λουλούδια σελιδοδείχτες, κόκκινο φως λάμπας δίπλα σε συσσωρευμένα βιβλία, φάρους να εξακτινίζουν κυκλικά το φως τους τα ex libris στοιχεία. Εργαλεία με φύλλα δέντρων, ένα πουλί απορημένο, ένα φλιτζάνι του καφέ και η λάμπα γραφείου δίπλα στα βιβλία που η μυρωδιά τους αίσθηση και αισθητική μετωπική. Ένας κόσμος, ένας ολόκληρος κόσμος, ιδιοσυγκρασιών και επαγγελμάτων που αποτυπώνονται στο ελάχιστο, στο μέγεθος μόλις ενός παλιού κουτιού σπέρτων, δίνοντας την ταυτότητα και την οντολογική προσωπικότητα με ακρίβεια.

Τι είναι το ex libris; Είναι ένα σήμα που σηματοδοτεί την ιδιότητα του προσώπου, του φορέα, του ιδρύματος. Ένα οικόσημο, που στη μετεξέλιξη του έγινε σφραγίδα, σήμα ειδικότητας. Αυτή η μεγαλοαστική συμπεριφορά του οικοσμήματος έγινε αστική συνήθεια, όχι απαραίτητα καθημερινής ζωής, αλλά περιφρούρησης δεδομένων - κερτημένων μέσα από μια αισθητική καλλιτε-

χνική έκφραση, το βρίσκω έντιμο, διαφορετικά άπαντα «tois κυσί».

Η δυτική αντίληψη πολλές φορές υπερβολική στη χρήση της Τέχνης ως μέσου προσωπικού για τις μυθικές προεκτάσεις της στον χρόνο, καταφέρνει να μετατοπίζει τις χρήσεις αυτές σε ωφέλιμες και προσιτές κατακτήσεις ενάντια στο μεγαλοαστικό υπερεγώ.

Έτσι οι ταπεινές σφραγίδες, με την καταλυτική μεσολάβηση του καλλιτέχνη χαρακτή, έγιναν οικόσημο με όλες τις αρετές ενός εικαστικού αποτελέσματος.

Αλλάζει η ψυχολογία και η λογική των ανθρώπων όταν η Τέχνη γίνεται προσιτή και επεμβαίνει δυναμικά στη ζωή τους. Είναι ο αέρας της ελευθερίας της πέρα από κοινωνικά στερεότυπα. Είναι δύο κόσμοι που ενώνονται και ισορροπούν με τη δύναμη της επικοινωνίας της.

Η τεχνική ίδια από τον χαρακτή, στον χαλκό, στο ξύλο, στον λίθο, σαν

ύλη προτιμάται και η χάραξη στο linelium. Ο φαντασιακός ορίζοντας της Άριας είναι εκείνος που επί εκατόν πενήντα φορές, αναπαρήγαγε έργα βινιέτες, μινιατούρες, διαφορετικής εικονογραφικής τακτικής, ανάλογα με το ζητούμενο. Δοκιμάζει το κάθε κλίσε στα λογής ιδιαίτερα χαρτιά, αριθμώνας τα ακριβή πρωτότυπα αυστηρά από το ένα έως το είκοσι. Μαύρο το αποτύπωμα κι εδώ, με αιμάτινες θαρραλέες λεπτομέρειες, όπου κρίνει. Ένα εκρηκτικό αποτέλεσμα στο θρυλικό εργαστήριό της. Σε αυτό το εργαστήριο πρωτοείδα αυτή την εργασία της στα ex libris, μικρά επιτύμβια, έτοιμα να πλαισιώσουν αυτάρεσκα, κολοφώνες βιβλίων, κειμένων καταχωρήσεις, ακόμα και συμβολαίων αυθεντικότητας. Αυτή, στην ίδια ιερατική στάση να χαράζει στο υλικό της, τον κάλυκα ενός λουλουδιού σε μεγέθη μαθηματικής αναλογίας για το επίγραμμα που

θα ακολουθήσει. Ανακαλεί με αυτό τον τρόπο όλο το εύρος και την ευρηματικότητα της φαντασίας της και μ' όλα τα οπτικά της συστήματα και την επαναστασιακή, κερκυραϊκή της καλλιέργεια, η τεχνική και η τέχνη ενώνονται και ισορροπούν εις διάσταση μία και αυθεντική. Θαυμάστε την αυθεντική της σαφήνεια σ' αυτά τα αραβουργηματικά μεταμοντέρνα τεχνήματα... Εγώ βρήκα στη ζωή κάποιον δικό μου και συναντιέμαι.

ΕΠΙΜΥΘΙΟ

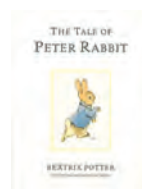
*Ανάγκη τώρα να ρωτήσω εγώ.
Πώς δοξάζουνε τα μάτια το τοπίο αυτό;
Πώς η καρδιά αδειάζει ένα παλιό μηχανισμό;
Πώς η τέχνη ανατρέπει της ζωής το διαφορετικό;
Για έναν άσκοπο... σκοπό;
Δεν είναι μυστικό.
Ανάγκη η ματιά να στέκει στον υπερρεαλισμό
Η καρδιά να αντέχει βαθύ εναγκαλισμό
Η τέχνη μαγικά να οδηγεί σε οργασμό
Για ένα και μοναδικό σκοπό.
Η ζωή να ακουμπάει το αγαθό.*

*Κανένα πρόβλημα τ' ανθρώπου σοβαρό δεν σ'ννονημε εδώ
Αίσθημα συντάσσεται και λήνεται, σε ειρμό ριζοσπαστικό.
Αξίζει η αμνυδαλιά ν' ανθεί και να καρπεί όλο τον καιρό.
Οι απαιτήσεις να οδηγούν σ' ευγενικό ουρανό
Συνέχεια να έχει ο λόγος μ' ένα κηρυδωνισμό ερωτικό
Του ωραίου η παρακαταθήκη σε ρυθμό δυνητικό... Εδώ!*

ART AERI LTD

Μπέατριξ Πότερ

Γεννήθηκε στις 28 Ιουλίου 1866 στο Λονδίνο και ήταν κόρη πλούσιας οικογένειας.

Συγγραφέας, εικονογράφος, φυσική επιστήμων και οικολόγος. Σε αντίθεση με τα υπόλοιπά της αδέρφια, μεγάλωσε σχετικά απομονωμένη με την γκουβερνάντα της και τους υπηρέτες μέσα σε ένα ιδιαίτερα αυστηρό και συντηρητικό περιβάλλον. Σε αυτή την ατμόσφαιρα, η μοναδική της παρηγοριά ήταν τα πολλά ζωάκια που συγκέντρωνε γύρω της, τα οποία πρόσεχε και τους διοχέτευε αγάπη, φροντίδα και αφοσίωση. Η ιδιαίτερη σχέση που αναπτύσσει με τα δύο της κουνέλια την ενέπνευσε αργότερα να γράψει και να εικονογραφήσει τις παιδικές της ιστορίες. Τα καλοκαίρια τα περνάει με τους γονείς της στη Σκωτία, κοντά στη λίμνη Ντίστρικτ, όπου χωρίς καμία προηγούμενη εκπαίδευση παρατηρεί, σκίτσονογραφεί και ζωγραφίζει όσα της προκαλούν ενδιαφέρον. Η ομορφιά της φύσης και τα ζωάκια της είναι αυτά που μονοπωλούν το ενδιαφέρον της, διεγείρουν τη φαντασία της, ενώ ζωγραφίζει συνεχώς. Η Πότερ διαφοροποιείται εντελώς από τις επιθυμίες των γονιών της και αποφασίζει να βαδίσει τα δικά της μονοπάτια, καθώς έρχεται αντιμέτωπη με τη θέληση των γονιών της. Παρόλο που την εποχή εκείνη δεν ήταν και τόσο εύκολο για τις γυναίκες να μορφώνονται στον κλάδο που επιθυμούσαν, η Πότερ κατάφερε να διεισδύσει εύκολα στο αντρικό τότε κατεστημένο, αυτό της μικροπολιτικής.

Το 1893 η Μπέατριξ έστειλε στον Νόελ, ένα μικρό αγόρι μιας συγγενικής οικογένειας που ήταν άρρωστο, την ιστορία της, γράφοντας: «Αγαπτιέ μου Νόελ, δεν ξέρω τι ακριβώς να σου γράψω, γι' αυτό θα σου διηγηθώ ένα παραμύθι για τέσσερα μικρά κουνέλια...». Κάπως έτσι γεννήθηκε ο «Πίτερ Ράμπιτ», που η έκδοσή του πραγματοποιήθηκε οκτώ χρόνια αργότερα. Αυτό συνέβη διότι σε όσους εκδότες και αν είχε απευθυνθεί η Μπέατριξ, όλοι αρνήθηκαν να το εκδώσουν. Τελικά μόνο οι Frederick Warne & Co αποδέχονται την πρόκληση. Αρχίζει να γράφει, να εικονογραφεί ασταμάτητα και να εκδίδει πανέμορφα παιδικά βιβλία. Ανεξαρτητοποιείται οικονομικά και με τα έσοδα από τις πωλήσεις τους αγοράζει μια μεγάλη φάρμα, το Χιλλ Τοπ, στη λίμνη Ντίστρικτ, όπου παντρεύεται σε μεγάλη ηλικία έναν δικηγόρο. Στις 22 Δεκεμβρίου 1943, έχοντας εκδώσει 23 εξαιρετικά βιβλία, η Μπέατριξ Πότερ πεθαίνει, αφήνοντας πίσω της ένα τεράστιο λογοτεχνικό έργο, μεταφρασμένο σε πολλές γλώσσες.

*Για περισσότερες πληροφορίες
αποηθείτε στο www.artaeri.com.*

Μακαρίου 71, Α/οία

Άρια Κομμανού, ένα χάραγμα ζωής

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΥΡΗΣ

Συμπληρώνεται στις αρχές Αυγούστου ένας χρόνος από τον θάνατο της Άριας Κομμανού, μιας εντός και εκτός Ελλάδας διακεκριμένης Κερκυραίας χαρμάς.

Η Άρια Κομμανού γεννήθηκε το 1938 και απεβίωσε στην Αθήνα. Σπούδασε Χαρακτική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών Αθηνών (1960-1965), με δάσκαλο τον Κώστα Γραμματόπουλο. Έλαβε πτυχίο Χαρακτικής, δίπλωμα Θεωρητικών και Ιστορικών Σπουδών για την Τέχνη, καθώς και δίπλωμα ειδικεύσεως στην Τέχνη του Βιβλίου. Στις δημιουργίες της συνολικά περιλαμβάνονται χαρακτικά, πορτρέτα και ex-libris. Έχει, επίσης, εικονογραφήσει πολλά βιβλία, και ξυλογραφίες της περιέχονται σε πολλές εκδόσεις. Στο

έργο της κυριαρχεί η λιτή και αφαιρετική έκφραση. Θεματολογικά ξεφεύγει από την απλή απεικόνιση του κόσμου, εισέρχεται στο πεδίο της ποίησης, εμπνεύοντας δημιουργικά με αντιθέσεις μαύρου και κόκκινου την πραγματικότητα. Ο Ιστορικός Τέχνης Εμμ. Μαυρομάτης επισημαίνει ότι η εργασία της στην ξυλογραφία συνιστά σήμερα αντιπροσωπευτικό δημιουργικό μέρος εκείνης της σύγχρονης νεοελληνικής ξυλογραφίας, που απελευθερώθηκε από την κλασική και τεχνική παράδοση της προπολεμικής ελληνικής και διεθνούς χαρακτικής, εντασσόμενη σε ευρύτερους σύγχρονους, εικαστικούς προβληματισμούς. Ο Θάνας Χρήστου διαπιστώνει τον συγκλονισμό που προκαλούν τα έργα της με την «εσωτερικότητα της φωνής τους και τον λυρισμό της γλώσσας τους, την εξωτερική ισορροπία και τον ρυθμό τους, τον πηγαίο

χαρακτήρα και την αρμονία τους».

Περισσότερες από 23 είναι οι ατομικές εκθέσεις της, ενώ έχει συμμετάσχει σε δεκάδες ομαδικές και σε διεθνείς εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Δίδαξε σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία και σεμινάρια. Δημοσίευσε κείμενα για τη χαρακτική και τη διδακτική της. Δραστηριοποιείτο σχεδόν μέχρι τον θάνατό της σε πολλές καλλιτεχνικές και κοινωνικές συλλογικές πρωτοβουλίες.

Πριν από λίγα χρόνια είχε ιδρύσει στην Κέρκυρα το «Ίδρυμα Χαρακτικής Άριας Κομμανού», το οποίο φιλοξενεί μέρος του έργου της. Σκοπός του Ιδρύματος είναι η μελέτη και η προαγωγή της χαρακτικής και η εκπαίδευση νέων χαρακτών, σε συνδυασμό με τη διαφύλαξη και την ανάδειξη του πλούσιου έργου της. Στις δραστηριότητές του Ιδρύματος περιλαμβάνονται εκθέσεις, σεμινάρια με διδασκαλία χαρακτών σε

νέους ανθρώπους που ενδιαφέρονται για τη χαρακτική, αλλά και υποτροφίες σε νέους καλλιτέχνες. Οι δυσκολίες οξύνθηκαν, καθώς λίγο μετά τα επίσημα εγκαίνιά του έφυγε από τη ζωή ο πρόεδρος του Δ.Σ. του, πανεπιστημιακός Θάνας Χρήστου, ενώ αρρώστησε και η ίδια, με αποτέλεσμα το ίδρυμα να φυτοζωεί. Όμως ο θάνατός της μετά από μακροχρόνια ασθένεια άφησε «ορφανό» το Ίδρυμα. Έργα της Α. Κομμανού βρίσκονται στην Εθνική Πινακοθήκη, στην Πινακοθήκη του Δήμου Αθηναίων, στο Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης και σε πολλές ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Την Άνοιξη του 2014 το λευκωσιτάκι περιοδικό λογοτεχνίας και κριτικής «Ακτή» σε επιμέλεια Γ. Κ. Μύρη είχε φιλοξενήσει στο τεύχος 98 εικαστικές δημιουργίες της Άριας Κομμανού, μετά από ευγενική παραχώρησή της.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ιστορίες αλλιώς //

Από την σκέψη
στην ελευθερία και
στην ελευθερία της
σκέψης...

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

titos_christodoulou@hotmail.com

Τί κοινό έχουν οι φιλόσοφοι με τους φυλακισμένους; Αρχίζουν κι οι δυο από «φ» θα απαντούσατε ετοιμώς, αν όχι ετύμως. Ναι, όπως κι η «φυγή», η αίσθηση ή ο συμβολισμός της ελευθερίας, που βρίσκουμε κι οι δυο μας κατραμμένες ράτσες, στο πέταγμα των πουλιών. Η έλξη προς τα πουλιά, λοιπόν, να τί κοινό ανάμεσα στους φιλοσόφους και τους εγκλείστους στις ειρικές. Η σκέψη στην ελευθερία για τους μεν, η ελευθερία της σκέψης για τους δε (χιαστί η αναλογία, εξηγούμε).

Κι η μεν δεύτερη κατηγορία, των υποδίκων, μας είναι γνωστή κι οικεία σαν ιδέα. Υπάρχει η περίφημη ιστορία του Robert Stroud, του πτηνολόγου εγκλείστου του Αλκατράζ, που πέρασε όλη την ζωή του περίπου, από το 1911 μέχρι τον θάνατό του, στα 1962, πίσω από τα σίδηρα. Κι έχοντας τυχαία περιποιηθεί ένα τραυματισμένο καναρίνι που βρέθηκε στα παράθυρα της φυλακής, κατέληξε, μελετώντας στην φυλακή τα πουλιά, να εξελιχθεί σε πτηνολόγο, να συγγράψει δύο βιβλία για τα καναρίνια και να παντρευτεί ακόμη, ως φυλακισμένος, μια πτηνόφιλη ψυχή. 'La bas fuir', την φυγή σαν τα πουλιά αναπολεί κι ο βιβλιοφάγος -ή βιβλιοφαγωμένος- συμβολιστής ποιητής Μαλαρμέ, με την σάρκα λιανισμένη απ' την μελέτη: 'la chere est triste, et je lus tous les livres, je sais comment les oiseaux sont ivres d'etre parmi le ciel inconnu et l'eau': 'η σάρκα εθλίβη και διάβασα όλα τα βιβλία. Γνωρίζω πόσο τα πουλιά είναι μεθυσμένα να βρεθούν ανάμεσα στον αφρό και σ' άγνωστο ουρανό!'

Και γνωρίζετε και την Κλημεντίνη, το πουλί που επισκέπτεται φέρνοντας νέα από τον έξω κόσμο στον δυστυχή βαρυσκοινητή του Αρκά, όπως, βέβαια, κι ο έτι κυνικότερος πόντικας Μοντεχρήστος. Υψιπετείς ή χαμερπείς, πάντα έξω, στο περιθώριο του κοινωνικού εγκλεισμού μας, οι αλήθειες για την ανθρωπότητα την μοίρα μας. Και στα «Παλιόπαιδα τ' ατίθασσα», τους εγκλείστους του Τσιφρού, πώς τάζαν οι φυλακισμένοι την καρδερίνα, «μέχρι που πέταξε η καρδερίνα μια μπάκα σαν λαδέμπορας», με την γλαφυρή αργκώ περιγραφή του ματρ Τσιφρού.

Λιγότερον οικείοι, ίσως, σας είναι φιλόσοφοι των πουλιών, όπως ο Αμερικανός «υπερβατιστής», transcendentalist με τους Thoreau και τους Emerson, ο Charles Hartshorne. Το άρθρο του «Why Birds Sing», στο βιβλίο του, Zero Fallacy, εντρύφημα κάποτε του παραδοξολόγου φίλου σας, εξηγεί, με τον Κίρκεγκωρ, ότι «τα πουλιά δεν κελαιδούν στο περιθώριο των δραστηριοτήτων τους, όπως εμείς: είναι δουλειά τους να τραγουδούν». Παραπομπή, εδώ, στην σχολαστική

Ορνιθοφιλοσοφίες, φιλοσοφίες των πτηνών

'haecceitas', το καθαρό, των όντων 'esse', την λογική ουσία των, το ρόδο που ροδίζει, τον αστό που... αστερίζει, το πτηνό που πετά, 'μ' ένα κελάδημα, το ίδιο πάντα', πώς τραγουδά κι ο ρεμπέτης του μαστούρικου αυτός 'είναι' του τον σκοπό. Πείτε την φίλη σας «γαλιάντρα», αλλά συγχωρείστε την και σαν τέτοια, το 'κατά φύσιν' της ζει!

Και μαθαίνουμε ότι δύο είναι οι τρόποι να μην τους γίνει ανιαρή η επανάληψη των κελαιδισμών τους. Αν η παύση ανάμεσα στην επαναλαμβανόμενη τρίλια είναι μεγαλύτερη από αυτήν, την έχουν διαγράψει από την μνήμη (κάτι σαν τα δικά μας διαζύγια). Αν, αντίθετα, είναι μικρότερη, παραλλάσσουν τον τόνο της επόμενης τρίλλιας, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη τονική ποικιλία στο κελαιδισμό. Αλλά, βέβαια, για να συμπληρώσουμε τον κύκλο των παρομοιώσεων της πτερωτής, πέρα από τα σίδηρα διαφυγής της σκέψης, ελεύθερης στους στοχασμούς της, θυμηθείτε πόσοι εγκλείστοι φιλόσοφοι κατέφυγαν στο 'πτερό' της γραφής μέσα στις φυλακές, παρήγορο ευχαριστώντας την Φιλοσοφία ο Βοηθός, μέχρι τον 'ελευθεριάζουσα' απολαμβάνοντας την σκέψη του, καταδικασμένο για ακολασία Μαρκήσιο του Σαδ...

Σκέψεις πτητικές... και ταξιδιάρικες

Σκέψεις, γλυκές σκέψεις, που μας έφερε στον νου η φωτογραφία των πουλιών που ζεστότερους ψάχνουν τόπους - αλλά που τους γνωρίζει το πάλα η φύσις των. Τα αποδημητικά πουλιά, με τάξη και ενσωμάωτη ανητημένα κι αυτά στα σύρματα του ηλεκτρικού (θυμάστε, την εικόνα, στα μικράτα σας) δίνοντας στους δημοσιογράφους μας, κάθε Σεπτέμβρη, έναν εύκολο παραλληλισμό με τα μαθητούδια, όπως τρέχαμε στις καινούριες ποδιές

και τις στολές μας στα σχολεία. Πείτε το 'κλισέ', αλλά είναι μερικά κλισέ πιο πλησίον, πιο κλισίον στα ακριβή της ψυχής!

Σηματοροί των εποχών, τα αποδημητικά πουλιά, σημαίνοντας όπως και τα μαθητούδια εμάς τις εποχές, φθινόπωρο κι άνοιξη, όλοι μια θαλπωρή γυρεύοντας: στον ήλιο των τροπικών οι φτερωτοί συντρόφοι, στους τρόπους άλλων φώτων απλώνοντας τα φτερά κι εμείς. Πριν η εμπορευματοποιημένη, παγκοσμιοποιημένη μας εποχή, 'κάθε Σεπτέμβρη' να διαφημίζει σωρό τις 'επώνυμες' τσάντες, πανομοιότυπες όλες και πλαστικές, όμοια πανομοιότυπες και πλαστικούς να υπόσχονται να σας κάνουν, από τα άγουρα μικράτα σας, στις επευφημούσες διαφημίσεις μεγάλων - 'με τα πιο σινιέ' αξεσουάρ βιβλιοπωλείων. Στα διαφημίζοντα την κενότητα αυτή άνευ βιβλίων 'βιβλιοπωλεία', σαν αυτά - μαζικά και μαζοποιημένα να σας κάνουν μικροί μου πρωτοπέρουγοι φίλοι... 'ξεχωριστούς' κι 'επώνυμους', καμαρωτά ενστόλους κι ασυστόλους. Στο κουτί πια τα ελεύθερα ορνίθια, ακριβώς άρα τούτο: κουτορνίθια!

Ός 'κεβλήπυρις', με ξαναμμένη οι 'κοκκινοκέφαλοι' την κεφαλή πλέον, οι Πισθέταιροι δεν αντέχουμε στην ασύμφορη, ανυπόφορη ετούτη εποχή, μια Νεφελοκοκκυγία στα σύννεφα μας κι εμείς ζητώντας, ξένοι κι όλο πιο ξένοι μέσα στους 'δικούς' μας ώστε με τον 'εποπέα', τον κούκο να ζητούμε 'la bas fuir', ανάμεσα στον αφρό και σ' άγνωστο ουρανό; Τίλλειν, πτίλλειν, εξωκείλειν... Το λένε «grooming», παναπέι κι ανώτεροι τρόποι. Λέμε...

Μεταξύ ουρανού και γης: Rara avis: το σπάνιο πουλί

Αντάρτισσα η πτερωτή φυγή. Της ελεύ-

θερα πετώσας σκέψης. Αν 'επί πτερύγων ανέμων' εγκατέστησαν λατρευτικά τον Θεό τους, Θεό της Βροντής και των Καταιγίδων - για να θυμηθούμε και την τρομάσσοουσα Θεοφάνεια στον αδικοβασανισμένο Ιώβ, στο 'tremendum' νιώθοντας τον Θεό τους οι πιστοί της Ιουδαϊστικής Παράδοσης - όπως μας το εξηγεί κι ο θρησκευτολόγος Otto - παιγιώδεις στην 'ευσέβειά' τους οι Έλληνες διατηρούν έναντι τους τα αντάρτικα ερωτηματικά τους. Με τρόπο αφήνεται να ιδεί 'τα οπίσθια' του Θεού του ο Μωϋσής, την στάχτη και σποδό, δηλαδή, που αφήνει πίσω του το θεελάδες πέρασμά Του. Καλλίπυγα θαύμαζαν, αντίθετα, τα οπίσθια των θεών και θεαινών τους οι Έλληνες, στα αγάλλοντα τους οφθαλμούς αγάλματα του Θεού, αλλ' εν ταυτώ και ανθρωπίνου κάλλους. Με καχασμό, εξ άλλου, παρουσιάζει μυθολογών ο αρχαίος ποιητής να θέωνται οι θεοί τον γυμνό, οπίσθια and all, σκληρό, βροτολογικό θεό τους Άρη, πασμένο με την τσαπερδόνα ερωμένη του θεά Αφροδίτη, στην κλακαδόρικη φάρσα του δεσμάτος τους στο αμαρτωλό κρεβάτι από τα λεπτά ως αόρατα σύρματα του απατημένου, χωλού συζύγου.

Κατ' αυ πέτωμαι πάλιν εκείσε... Πετώ πάλιν κατά κει! Στον κόσμο των φιλοσόφων πουλιών, τον αντάρτικο που τους έπεισε ο Αριστοφάνης, με τον αναρχικό Πισθέταιρό του, να στήσουν κόσμο στα σύννεφα, αναμέσω ουρανού και γης. Η πιο μπουρλέσκα κωμωδία του Αριστοφάνη, ένα σουρεαλιστικό ξεπουπούλιασμα των ξεφτιλισμένων στην κατάχρησή τους θεσμών της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, εν έτει 414, όταν με φανφάρες χαρακτηριστικές των δημοκόπων, λογοκόπων ή λογοκλόπων

και ληρών της Αθήνας είχε ήδη αποπλεύσει ο στόλος για τον ολοκληρωτικό χαμό στην Σικελία. Η φερόμενη ως λιγότερον πολιτική κωμωδία του αντιπολεμικού Αριστοφάνη ίσως, αντίθετα, να είναι η πιο πολιτική, στην τρελλή ουτοπία της Νεφελοκοκκυγίας των πτερωτών του ανταρτών να ζητεί να δείξει το ηθικό κενό όπως και την ουτιδανή κενολογία των 'ρητόρων, φιλοσόφων και σοφιστών', των κάθε λογής 'λόγω πετωμένων', των χρησμοδόγων, σκοκοφαντών και 'πατραλοίων' (δεν παραπέμπει ο τελευταίος και στον Πλατωνικό Ευθύφωνα;) που ζήτησαν στην πόλη των πουλιών να εξαργυρώσουν την λογοκόπο τους πραμάτεια. Πόσο κοντά, τολμούμε να παρατηρήσουμε, η Νεφελοκοκκυγία των πτερωτών φυγών στις Νεφέλες, την κωμωδία μάστιγα των δημοκόπων πολιτικάντηνων και του σοφιστικού τους ήθους!

'Η, μνημονικός εί', ρωτά τον προς τους λόγους φερόμενο Στρεψιάδη ο σοφιστής - φιλόσοφος δάσκαλος Σωκράτης που κτυπά την πόρτα της σοφιστικής διδασκαλίας του. Σοφιστική - φιλοσοφία, ίδια αγοραία αγυρτεία τα θεώρησε ο Αριστοφάνης των απτών αληθειών της λαχαν-αγοράς. Κι ίσως στο πτέρωμα του λόγου που δίδασκε στον Φαίδρο του ο Πλάτων ότι δίνει ο λόγος και η ζήτηση του αγαθού στην ψυχή: 'τούτοις τρέφεται τε και αύξεται μάλιτά γε το της ψυχής πτέρωμα'. Διότι ανεβάζει προς τα πάνω, στα υψηλά και τα ωραία κι αγαθά, διδάσκει ο φιλόσοφος το πτέρωμα, 'πέφκεν η πτερού δύναμις το εμβριθές άγειν άνω μετεωρίζουσα', εκεί που κατοικεί και το θεών το γένος, κι ο 'μεν δη μέγας ηγεμών εν ουρανώ Zeus, ελαύων πτηνών άρμα, πρώτος πορεύεται' (Πλάτων Φαίδρος, 246c).

www.simerini.com.cy

Βιβλιονηλασίες // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Ιστορίες του άλλου κόσμου

Μπάμπης Χαλαράμπος

Με τις «Ιστορίες του άλλου κόσμου», που κυκλοφόρησαν περί το τέλος του περσινού έτους, μαζί με τα δύο προηγούμενα χιουμοριστικά διηγήματά του, «Πικρά χαμόγελα» (2009) και «Ιστορίες με χαμόγελο» (2013), ο γνωστός και διεθνώς βραβευμένος ευθυμογράφος μας για μικρά και μεγάλα παιδιά Μπάμπης Χαλαράμπος συμπληρώνει μίαν τριλογία αριστοτεχνικής γραφής στο είδος. Έτσι, μας κομίζει γι' ακόμη μια φορά τα εύληπτα και έξυπνα μικροαφηγήματά του από τη μεγάλη αφήγηση της ζωής, ιδωμένα άλλοτε με μεγεθυντικό φακό χιουμοριστικής διάχυσης και άλλοτε στο μικροσκόπιο ανίχνευσης αθέτων λεπτομερειών, όλων αποτυπωμένων με την αιχμηρή γραφίδα της ιδιοπρόσωπης σατιρογραφίας του και κάτω από την ασκνημένη ματιά θέασης της καθημερινότητας. Αντλώντας από τις αστείρευτες πηγές της γύρω πραγματικότητας και τις απρόβλεπτες σκηνές της περιρρέουσας της ατμόσφαιρας, ζωντανεύει αληθινά στιγμιότυπα, σκιαγραφεί αυθεντικούς χαρακτήρες και μεταπλάθει διηγηματικά υπαρκτά δράματα εμπειρικών ξεχωριστών εντυπώσεων, έντονων συναισθημάτων και αναμνησιακών αξεχαστων βιωμάτων.

Γνωρίζοντας, ωστόσο, καλά τις συνταγές της δικής του έμπνευσης, όχι μόνο των ανάλογων υλικών, αλλά και των τρόπων του πώς να παρασκευάσει τα κειμενικά του εδέσματα με ποιοτικά πικάντικα καρυκεύματα και εύγευστα χυμώδη συστατικά, έτσι που να κεντρίζουν στον αναγνώστη της απαιτητικής γευσισγνωσίας το αδιάπλωτο ενδιαφέρον της αισθητικής απόλαυσης. Υπηρετώντας, τουτέστιν, την όχι ευκαταφρόνητη τέχνη και μη εύκολη τεχνική του πνευματώδους ευφυολογήματος, ο Μπάμπης έχει αναδειχθεί, πιστεύω, σε στυλίστα του ύφους και ενός συγγραφικού εξειδικευμένου ήθους, που δεν συμβιβάζεται ούτε εκβιάζει την επίπλαστη, άνοστη και εξεζητημένη αστειολογία, αλλά αντιθέτως με τα επιδέξια σύνεργα ενός καλλιεργημένου γλωσσικού αισθητηρίου προκαλεί αβίαστα το εκλεπτυσμένο αίσθημα του χιούμορ και τη διακριτική αίσθηση μιας κατανυκτικής ευχαρίστησης ευφορίας.

Μέσα από το διάβασμα των 25 ιστοριών στις 130 σελίδες του βιβλίου επισημαίνεται αμφίσημος ο τίτλος, παραπέμποντας, κατά το μεταφορικό εκφραστικό σχήμα, τόσο στην απίθανη όψη των πραγμάτων και στην αδιανόητη υπερβολική καταστάσεων όσο και ακριβολογικά σε αναδιηγήσεις, που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τη σκέψη του θανάτου. Με σκηνική υποβλητικότητα, μέσα από τις γραφικές αυτές

εξιστορήσεις, μας μεταφέρει σε αλλοτινές δύσκολες εποχές, ιδίως, της κυπριακής υπαίθρου, όπου ξετυλίγει το νήμα της πλοκής γύρω από την κεντρική θεματική του θανάτου στα πρόθυρα της αποβίωσης του πρωταγωνιστή του, στην προδιαγεγραμμένη πορεία της ζωής ή στην ξαφνική είδηση του τέλους της, τινοςταλγική ενθύμηση κάποιου φίλου τεθνεώτος είτε οικείου προσώπου, που έφυγε για το αιώνιο ταξίδι στον «άλλο κόσμο». Εντούτοις, ο συγγραφέας κατά τη διάρκεια και μετά το πέρας των «ιστοριών» δεν μας αφήνει κανένα ίχνος πεισιθάνατης ή πικρής γεύσης, παρόλο που προσγειώνει για το αναπόφευκτο της ανθρώπινης φθοράς και τη ματαιότητα των εγκοσμίων. Φιλοσοφεί και αναστοχάζεται τον θάνατο, όχι με φιλοσοφικούς, βεβαίως, ή θεολογικούς και εσχατολογικούς όρους, αλλά με ευθυμογραφική ρεαλιστική διάθεση, ενίοτε με μια γλυκόπικρη ειρωνεία και όταν πρόκειται για προσφιλείς νεκρούς με ένα διάχυτο θυμιάμα παραμυθητικής αναπόλησης. Ως προς την τελευταία συγγραφική πρόσληψη του θανάτου χαρακτηριστικό το επιλογικό απόσπασμα του τελευταίου αφηγήματος «Ο γεωργός», με την αναθηματική αφιέρωση στη μνήμη του πατέρα του: «Έγειρε και πέθανε ο γεωργός κι άφησε στον γιο κληρονομιά το όνειρο το ανεκπλήρωτο κι ευχή την πραγμάτωσή του. Πήρε σκυτάλη ιερή ο γιος, να διακρίνει του καιρού τις εμορφίες και τις ανασκήμιες, ν' αγναντεύει με ασίγηστο πόθο πέρα μακριά τη σκλαβωμένη γη, να τη σπέρνει στάρι απός του. Και να υπολογίζει σκάλα τη σκάλα την παραγωγή και να προσθέτει, ολοένα να υπολογίζει και να προσθέτει... Καλύτερο μνημόσυνο δεν θα περίμενε ο γονιός απ' ελόγου του».

Σε ένα άλλο εκτενέστερο διήγημα, υπό τον τίτλο «Το στοίχημα», που διανθίζεται με χιούμορ, αλλά και με τις παλιές δοξασίες για φαντάσματα νεκρών και επίφοβες αόρατες δυνάμεις κοιμητηρίων, ο συγγραφέας μέσω της ιστορίας του Συμεού και των χωριανών του διαλύει εκείνες τις παλιές φοβίες ή όσες ακόμα επιβιώνουν στο μυαλό των ανθρώπων...

Ιδεοσκόπιο // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Στων βουνών μας την ολόμαυρη ράχη

chrysothemisch1@gmail.com

Αν στην «Ερημη Χώρα» του T.S. Eliot «Ο Απρίλης είναι ο μήνας ο σκληρός», η δική μας δύσμοιρη χώρα έρχεται από φέτος να προσθέσει στις αποφράδες μέρες του αποτρόπαιου Ιούλη και του πικρού της Αυγούστου ακόμη έναν μαύρο μήνα: τον Ιούνιο της πανολέθριας φωτιάς και του θανάτου, της οργισμένης αγανάκτησης και της απροσμέτρης οδύνης. Τον Ιούνιο όχι του αρχαίου κλήδονα και του θερινού πλοστοασίου με πανσέληνο, με της αγέγαρης σκοτεινής μας «νύκτας»: της ατομικής, συλλογικής και κρατικής ευθύνης μπροστά στην «αβάστακτη ελαφρότητα του είναι» για μίαν άλλη καλοκαιρινή τραγωδία στην κατακαμένη καμένη γη μας. Γιατί αυτό που συγκλονισμένοι κι αμήχανοι είδαμε αυτές τις μέρες από τις τηλεοράσεις μας οι πιο πολλοί ή κάποιοι επιτόπου «συνδραμόντες», διακόπτοντας την ευωχία των ποδοσφαιρικών τηλεθέσεων, δεν ήταν θρίλερ χολιγουντιανής φαντασίας μήτε αντικρίσαμε με εκθαμβωτική ματιά έως τηλεοπτική απάθεια σαν ένα ακραίο φαινόμενο εικονικής πραγματικότητας από τους αντίποδες στην άλλη άκρη του πλανήτη: από τις περσινές αδηφάγες φλόγες στη Νότια Αυστραλία μέχρι τις προσφάτως μαινόμενες πυρκαγιές σε Καλιφόρνια και Κολοράντο ν' αποτεφρώνουν σπίτια και να καταπίνουν ολόκληρες δασικές εκτάσεις εθνικών δρυμών.

Αυτή τη φορά εμείς οι ίδιοι μπαίναμε, δυστυχώς, ανυποψίαστοι και σχεδόν απροετοίμαστοι ή τουλάχιστον ανεπαρκώς εξοπλισμένοι και αυτοσχεδώς συντονισμένοι στη μεγαλύτερη στα πυρόπληκτα χρονικά μας πύρινη κόλαση. Φαίνεται πως είχαμε ξεχάσει το κακό που μας βρήκε έναν άλλο Ιούνιο, πριν από εννιά χρόνια, στην άλλη όμορφη κοιλάδα μας του Σαϊττά. Πρωταγωνιστές λοιπόν ξανά και πανομοιό-

τυποι θεατές του καυτού δράματος, λίστατοι πναιδήμονες και δοκσίσοφοι δημοσιολογούντες, πλην ελάχιστοι επαίοντες, σε αιτιογενείς παράγοντες και επιπτώσιακές συνέπειες, όψιμες υποδείξεις περιβαλλοντικής αγωγής και κοινωνικής συνείδησης εξ αφορμής των δασοπυρκαγιών μας. Με τις «θεαματικές» εικόνες της δικής μας βιβλικής καταστροφής και ενός «Αποκαλυπτικού» Αρμαγεδδώνα να κάνουν του διαδικτυακό γύρο του κόσμου. Κι αν μην ήξεραν στον κυβερνοχώρο του «παγκόσμιου χωριού» κατά πού πέφτουν τα γραφικά χωριά, οι δασωμένες χαράδρες και οι μέχρι χτες πανέμορφες βουνοπλαγιές μας, που βρέθηκαν από τη μια στιγμή στην άλλη στο μέτωπο της φωτιάς. Εμείς όμως ξέραμε και αγωνιούσαμε κι ικετεύαμε τον Θεό και τον Αίοιο να σβήσουν μίαν ώρα αρχύτερα οι φωτιές από την Αργάκα ίσαμε το Καλό Χωριό, την Παρεκκλησιά και τον Άγιο Επιφάνιο Ορεινής, μέχρι την κοιλάδα της Σολιάς με τα ηρωικά Σπύλια, το Κούρδαλι και την Αγία Ειρήνη, που εκκενώνονταν μπροστά στον κλοιό της σαρωτικής λαίλαπας. Αδημονούσαμε και σφαδάζαμε στον πόνο, καθώς τα δέντρα μας, απ' όσα πευκοδάση μας έχουν απομείνει, καίγονταν σαν λαμπάδες, ενώ πύρινα ποτάμια τα έζωναν, για να τα κάμουν κάρβουνο, στάχτη κι αποκαϊδία.

Πάγκοινοσ θρήνοσ

Κλαίμε ακόμα και θρηνούμε μέσα στον εφιάλη του καπνού, που ήλθε να καταπνίξει τον μοναδικό μας πνεύμονα, αφού τον άλλο μάς τον ξερίζωσε εδώ και σαρανταδυό χρόνια ο Αττίλας. Αναστεναγμός και οδυρμός για τη χλωρίδα και την πανίδα μας, τις πληγές στη βιοποικιλότητα και στην ισορροπία του οικοσυστήματος, ένα μπουμέραγκ κατά του σπιτιού μας και της ιδιάς μας της ζωής. Κι ύστερα, αυθόρμητα παραληρούμε μ' εκείνο το ποιηματάκι του

Μαλακάση, που απαγγέλλαμε παιδιά, χωρίς να συνειδητοποιούσαμε τότε το βαθύτερο νόημα και το απώτερο μήνυμα: «Το δάσος που λαχτάρizes/ώσπου ναν το περάσεις,/τόρα ναν το ξεκάσεις/ διαβάτη αποσπερνέ».

Αφήνοντας, ωστόσο, τους ποιητικούς συνειρμούς, θρηνούμε τους δυο ηρωικούς μας αδικοχαμένους δασοπυρσβέστες, που έδωσαν τη ζωή τους στην άνιση μάχη με τις φλόγες. Και παρακαλούμε να την κερδίσει ο άλλος γενναίος συνάδελφός τους, που από τις σωλάνες πυρσβέσπης βρέθηκε διασωλημένος στην Εντατική. Κι επιπλέον, ευγνωμονούμε όσους με χερσαία και πηπτικά μέσα έσπευσαν να σώσουν συνανθρώπους τους μαζί με τις ομάδες των εθελοντών μας, για το «παρών» του αλτρουισμού τους και το παράδειγμα προς μίμηση. Αυτούς που βίωσαν από κοντά την απειλή και τον κίνδυνο της θανάσιμης πυρκαγιάς. Της ζωντανής φωτιάς, που πάει να καταλαγιάσει και μπορεί ανά πάσα στιγμή ν' αναζωπυρωθεί. Κι όχι αυτές που την παρακολουθούμε να λαμπαδιάζει στους δέκτες μας ή την αναπαριστούμε με γλαφυρές περιγραφές στον Τύπο. Για να διαπιστώσουμε πως δεν διαφέρει από εκείνη που συναντούμε στο Φ της Ιλιάδας ή στην «Τινανομαχία» της Θεογονίας του Ησιόδου: «Κι ως καίονταν αντιβούζειν η ζωοδότρα η γη παντόγυρα και βρόνταναν τα παμμέγιστα τα δάση παίρνοντασ φωτιά. [...] Και οι άνεμοι, που μέρος παίρνανε κι αυτοί, με τρομερή σμίγαν βουή...».

Διερωτώμαστε, ωστόσο, αν έχουμε τα περιθώρια άλλων τέτοιων πυρκαγιών με επιπολαιότητες ανηλικών και ατιμώρητες εγκληματικές παρανομίες ενήλικων· προπάντων χωρίς αλλαγές απολίτιστων νοοτροπιών και βαρβαρικών συμπεριφορών. «Όχι, δεν έχουμε», λαλεί το σοφό πουλί του δάσους, που πέταξε τρομαγμένο μακριά... Πώς θα ξανάρθει στων βουνών μας την ολόμαυρη ράχη;

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Παντελής Μπουκάλας, Ο Μάντης

Απόσπασμα της βδομάδας // Άλλο δρόμο να φτάσω ως τον άνθρωπο μέσα μου, στις ζωές δε γνώρισα, πάρεξ σφάλμα κι ύβρι // Επιμελείται η **Μαρία Μηνά**

Φωτογραφία
Πάρις Ταβιτιάν
(Πηγή: Lifo.gr)

Το σφάλμα

Όσπου πέθανα. Πηγαίος στάθηκε κι αυτός μου ο θάνατος - ο τέταρτος; ο έκτος; καλά δεν το θυμάμαι πια. Το κρύο νερό με σκότωσε. Γέροντας ήμουν, έτσι γεννήθηκα. Αποκαμωμένος. Οι χυμοί μου σωσμένοι - αργασμένο το σαρκό από τον καιρό, σήμα πια ενός νου που τεράστιος έγινε όλο να τρώει το είναι του. Κι έτρεχα, συρμένος από χέρι που μιλούσε στο χέρι μου δυο γλώσσες μαζί, τρυφερότητα η μια, και η δεύτερη τρόμος. Να φύγω, να γλιτώσω από τους Επίγονους έτρεχα, που γιοι αυτοί των εφτά τρανών ηττημένων της πρώτης εκστρατείας, τη φρικτή εκδίκηση πόθησαν και κούρσεψαν την πόλη της Θήβας, την πατρίδα που τα πάθη της έζησα πριν αυτή τα γνωρίσει. Κι η οργή της φυγής, η ντροπή που βρισκόμουν ξαφνικά να μετράω με μέτρα θνητά, μου στραγγίξαν την πάσα δύναμη. Με πλάνεψε η πηγή, όπως και τότε. Την άλλη τη φορά. Και ήπια. Την τυφή μου εικόνα ήπια, ιστορημένη ερήμην μου από το υδάτινο κάτοπλο. Και τον θάνατο. Είχα μάθει πια να τον διψώ, κι είχα ασκηθεί να διαβαίνω από μέσα του. Και πέθανα. Έναν θάνατο απλό κι ανυπόληπτο. Πέρασα από το φως. Και το σκότος κατοίκησα. Όπως κι όταν ετοιμάζα τη μάνα μου να με γεννήσει, και μαθητεύα

τότε στην υγρασία, που σκιά μου δίδυμη θ' απέβαινε.

Κι όπως την άλλη τη φορά, στην αρχαία εφηβεία μου - σε κυνήγι είχα βγει, για να γίνω το αυτόβουλο θήραμα. Όταν την είδα. Στην πηγή Ιπποκρήνη κοντά. Στον Ελικώνα. Να δροσίσει μια φλόγα που ποτέ η ομιλία δεν θα την έλυνε, να λούζει την αποτρόπαιη ωραιότητά της, ν' αγγίζει σαν τρέμοντας μια τέλεια σάρκα παρθενίας αμείλικτης που ντρεπόταν το ανθρώπινο και φαινόταν πως ποτέ της δε χάρηκε τη χαρά του σφάλματος. Ένοχος ήμουν - κι όχι που σκεκόμουν τη λάτρευα, παρά που ποθούσα το βλέμμα μου. Και το βλέμμα, ένοχο πάντα είναι το βλέμμα. Στης βουλιμίας τη γλώσσα συντάσσεται μόνο. Κι εγώ με βέβηλη βουλιμία κι όσα έτρωγα τη θεωρία της. Και πιο μεγάλωνε ο ίμερος όσο δούλευε την εργασία του αίματος η απόκρυφη γνώση πως δεν ήταν κόρη του βουνού και νύμφη ανώνυμη, δεν ήταν πλάσμα βροτών - από αλλού ήταν, από το φως, μέσα από το φως, θεά εκ θεών και Αθηνά. Και δοκίμασα τότε να υπερβώ ό,τι έτυμο δόθηκε, ελλοχεύοντας να πορθήσω με τον τρόπο της όρασης το τηλεσίδικο σώμα εκείνης που την είπαν Αλόχευτη. Κι έπλεκα δίχτυα με τα λόγια, και χαιρόμουν να πιάνομαι εντός τους:

Σκύβει φιλάει τα πόδια σου ο άθεός μου πόθος.

Μόχθος ψυχής να εγείρομαι στο ύψος του χεριού σου.

Τον νου σου εκούσιος όμηρος, αυτός να μ' οργανώνει, να υψώνει ή να καταλεί, να φέγγει ή να κρύβει.

Σε κνηγνή και με τρυγιάς - φυγιάς; με σαρηνεύεις.

Πέρα από τις βέβαιες κατοικείς κι εκεί να 'ρθω δε νέυεις.

Το ξέρω, πάη θα διαβείς πάνω από το κορμί μου.

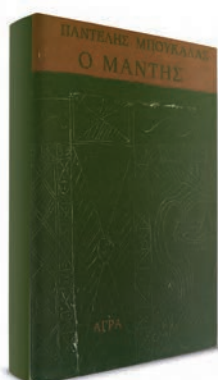
Η ορμή μου θα δαπανηθεί την πείνα σου ν' ανοίξει.

Θ' αγγίξει μόνο μια στιγμή το θάμβος τη φωνή μου - ποιεϊ η γηλώσσα στη σιωπή, μ' αυξάνω όσο υποφέρω.

Ύβρις - κι ανθρώπεψα έτσι - κι άλλο δρόμο να φτάσω ως τον άνθρωπο μέσα μου, στις ζωές δε γνώρισα, πάρεξ σφάλμα κι ύβρι. Μου πήρε τότε το βλέμμα η θεά, ακουμπώντας μ' ανήδονη δύναμη το χέρι της στα μάτια μου που τα είχε υγράνει το ανέφικτο. Τυφλός ξαφνικά - και δεσμώντας του νου μου. Να υπάρχω την κυριολεξία του δέρματος, να με μοιραίνει

των ήχων των οσμών η ύλη βαριά ως το πένθος. Αποσπασμένοι από έναν κόσμο που με τρόπους πολλούς ιστορούσε την ομορφιά του, το κυρτό με το κοίλο αρμόζοντας, το πορφυρό με το πράσινο, το υψηλό γαλανό με το υγρό του αντίκρισμα, το θεριό με την έλαφο, τον καρπό με τα δόντια που τον δικαιώνουν, το ωμό με το πνεύμα, το τερπινό με τη λύπη, τη σποδό με τη μορφή, την πέτρα με δρόσο, την ηδονή με το δίδυμο άδειο, τη μέθη με τη βέβαιη θλίψη της, το πυκνό με το ξέφωτο, τη ροή με το ακίνητο, τη σάρκα με το τέλος της: την άλλη σάρκα.

Τότε ήταν που άρχισα να βλέπω. Βαθιά να βλέπω, σε μια δίστομη όραση θητεύοντας. Το πίσω από την εικόνα, το έξω, κι ό,τι οι θεοί είχαν τάξει της σκιάς. Τα δέντρα, από τις ρίζες και κάτω μονάχα, εξόριστος πια όπως ήμουν από την ήπειρο του φαινομένου, του απλώς και αμέσως καλού. Τον χρόνο ποτάμι να βλέπω και μονάχος εγώ να μπορώ, ευτυχία απαίσια περιορισμό άγλος, δυο φορές στα ίδια νερά του να μπού, τα μελλούμενα να 'ναι από πριν παρελθόντα. Σκοτεινόβιος πορεύτηκα και στους άλλους το φως μου εδάνειζα, και συχνά μ' αποστρέφονταν. Κι ως τον Άδη κατέβηκα, των θεών και του είναι μου. Και τρομάζω ακόμα να πω ποιος πιο άγριος ήταν. (σελ. 11-14)

Ο Μάντης (1994) του Παντελή Μπουκάλα κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Άγρα